

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félfévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója. Felelős szerkesztő: Buday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
---	--	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Az 1908. év július havában befizetett alapítványi összeg, alapítványi kamatok, tagdíjak, beiratási díjak és oklevéldíjak.

Alapítványi tőkét fizetett:

Pozsony megye törvényhatósága 400 K.

Alapítványi kamatot fizettek:

Nyitrai Gazdasági Egyesület 21 K., Bakó Károly 80 K.

Tagdíjat, beiratási díjat és oklevéldíjat fizettek:

2 koronát: Tóth Arisztid.

4 koronát: Jankovich Bésán Gyula, Károlyi Endre, lovag Kern Rezső, Kaszál Sándor, Loós Sámuel, Mihályfi Sándor, Riszdorfer László, Stern Jenő, Török Géza, Ungváry László.

10 koronát: Csurgay József, Despits Kálmán, Egri papnövelde jószágigazgatósa, Ferch József dr., Hajdu Aladár, Huszágh István dr., Imre István, Krachun Lajos, Németh Nándor, Robitzek Márton, Sterk Zsigmond, Sprinczer János, Szilassy Iván, Vild Ernő.

12 koronát: Halmos Gyula, Kuczay Emil, Kunits Pál, Molnár Andor, Nagy Ágost, Palcsósi Márton, Somossy Ferencz, Zilahi Kiss Károly.

20 koronát: Artner Lóránt, Ajkas Jenő, Almay Olivér, Adám Bertalan, Bähr Gusztáv, Baich Milan báró, Boskovits Sándor, Baratta Drago no Norbert báró, Bartal Aurél, Blaskovics Ferencz, Bichler Samu, Buding Károly, Braun József, Brokés Béla, Bánffy Miklós gróf dr., Both László, Bronner Armand József, Bartos Károly, Bartal Aurél dr., Bathányi Tivadar gróf, Bródy Samu dr., Czeiner Nándor, Czinczár József, Christ Béla, Ciner György, Csabay Béla, Csapó Dániel, Dostal Ede, Dezső Jenő, Döry György, Drágffy Sándor, ifjabb Deutsch Adolf, özvegy Dóra Jánosné, Erős György, Evva Lajos, Emich Gusztáv, Engel Sándor, Epstein József, Faragó Lajos, Fekete Mihály, Frankl Jenő, Frideczky Barna, Fűredy Lajos, Fülussy Árpád, Fischer Sándor, Finka Gyula, ifj. Fedák István, Feichtinger Sándor, Farkas Lajos, lovag Floch-Reyhersberg Alfréd dr., Friedmann Lajos, ifj. Frey Gusztáv, G. Farkas Ferencz, Glück Samu, Goldberger Ignác, Godán Sándor, Geyer Henrik, Gidófalvy István dr., Gara Alajos, Gállik Géza, Galgóczy Béla, Guttman Imre, Guttman Samu, Gódor Ignác, Gartner Károly, Gömörly Károly, Gregersen Nils, Harangi Sándor, Huilitska Antal, d'Hauer Jenő, Hajdu István, Hauzély Gyula, Heiszler Ferencz, Holczer

László, Hajdu László, Huvós Salamon, Honi Izidor, Hajdu Imre, Hajdusámsoni olvasóegylet, Hautzinger Henrik, Hónig János, Heisler Jakab, Imre Miklós, Iványi Frigyes, Jármy Jordán, Jakab Mór, Jánosváry László, Jancsó Kálmán, Kálmár Zsigmond, ifj. Kállay András, lovag Kern Rezső, Kondor Emil, Kiss Lajos, Kontsek György, Kemény Armand, Krausz Zsigmond, Korponay Kornél, Kossuth János, Klein Jakab, Kim Andor, Kürti Dezső dr., Kézdivásárhely és vidéke gazdasági egylete, Kristóffy József, Kotosmánn Simon, Kiss Ernő, Kocsis István, Kálmán Rudolf, Kálmán Andor, Klein Dezső, Koritsánszky János, ifj. Kristófy János, Kovács Béla, Krausz Kornél, Klár Sándor, Kronstein Sándor, Langráf Zsigmond, László Antal, Lichtschein Dezső, Lieber Lajos, Leleóvich Gyula, Löwensohn Ernő, Lestyánszky Sándor, Laufer Adolf, Lendvay Béla, Leidenfrost Károly, özvegy báró ifj. Luzenszky Henrikné, Löw Andor, Leidenfrost Aurél dr., Lippich Gusztáv, Lónyay Menyhért gróf, Legány Ödön, Losonczy Elemér, Michels Imre, Markovics Károly, Mandeville Frigyes, Major Győző, Maróthy László dr., Matuska István, Mátyássy Gyula, Mikes Zsigmond gróf, Majster Mihály, Magyar Kereskedelmi R.-T., Mihályfy Károly, Magyar Kivitel és Csomagszállítási R.-T., ifj. Mahler György, Nagy Antal, Nyikos Gyula, Novák Károly, Negró Sándor, Nagy Béla, Nyirbatori közbirtokosság, Novák Árpád, Ofner Tivadar dr., Orcey Zoltán, Ozmits Géza, Oláh Béla dr., Ofner Bertalan, Perzsa Sándor, Póznér Gábor, Papp Miklós, Filipp Alajos, Prettenhoffer Jenő, Politzer Ferencz, Pesthy Béla, Pokomándy Imre, Pappenheim Siegfried gróf, Pethes Antal, Rác Sándor, Reitmann Győző, Révai Soma, Richter Frigyes, Roskoványi Miklós, Raichl Károly, Rick Béla, Radó Elemér, Sármezey Árpád, Spitzer Testvérek, Safary János, Sándor László, Schwarz Hermann, Schaffer Gusztáv, Schuller Rudolf dr., Schwarz Ferencz, Schrimpf Károly, Schultheisz Károly, Sohár Árpád, Stern Jenő, Stein Aladár, Schweitzer Pál, Schobel Frigyes, Schmidt Emil, Schossberger Gyula, Sperling József, Skuts Tihamér, Schumacher Antal, kiskölkedi Szabó Ferencz, Szabó János, Szadeczky Géza, Szentiványi Károly, Szász József dr., ifj. Szépl Mihály, Sztranyavszky Géza, Szaláchy János, Szalai Simon, Szóó Lajos, Trasser Lajos, Teleky János gróf, Thurnánszky Péter, Taffier Armin dr., Tóth Imre, Thék Endre, Tüdös Antal, Varga Ignác, bajnai Vojnits Béla, Voronyák Lajos, Vásárhelyi Zoltán dr., Vecsey Imre, Voigt Ede, ifjabb Vad Ferencz, Vaskó József, Weinberger Arthur, Windisch-Graetz Lajos herceg, Widder Sándor, Wagner Mihály, Wolf Ottó, Wolff Miksa, Zmeskál István, Zaborán Pál, Zilaby Lukács, Zentai gazdakör, Z. Zhoray Bertalan.

22 koronát: Fittler Sándor, Gottfried Bertalan, Kardos Ödön, Ringelmann Lajos, Tisza Imre.

24 koronát: Benkő Elek, Betegh Miklós, Baruch Jenő, Csiky János, Domabidy Elemér, Domabidy István, Deutsch Andor, öz. Dolnay Ignáczné, Demkó György dr., Elekes Gyula, Friebeisz Miklós, Frank Endre, Huber

Kornél, Hutya Ferencz dr., Hunyor Béla, Horváth László, Kálmán Mór, Klein Henrik, Kovács Aladár, Kuczay Emil, Kálmán Gyula, Klippach Brunó, Miklya Z. András, Mocsáry Ödön, Perzel Sándor, Pósch Gyula dr., Pucher Ödön, Rozs László György, Réti Sándor, Radványi Imre, Rojkó Ottó, Sötér Viktor, Szarvas Lajos, Sente Mór, Tarján József, Vadász Izidor.

30 K.-t: Kelen Menyhért, Kintzig János, Zoltán Ármindr.

32 K.-t: Ungváry László.

34 K.-t: Blau Arnold, Bittera Miklós, Hary Kálmán, Jelinek Gyula, Németh János, Pfeiffer Ottó, Radványi Károly, Zathureczky Károly.

36 K.-t: Feldmann Jenő, Karell Mihály, Losterfer Károly, Nagy Sándor dr.

40 K.-t: Özevgy Andreánszky Gáborné báróné, Bibó Dezső, Bing Hugó, Csiki Gyula, Dióssy Aladár, Elek L., Ernst Vilmos, Gaál József, Geszty Rezső, Gulácsy Dezső, Heim Gyula, Horváth Miklós, ifj. Jankowich Béla, Kemény József báró, Kovács Imre, Kovács Sebestyén Endre, Ormándy János, Pöhl György, Pető Ignác dr., Podhraszky István, Pogány Lajos, Révay Simon báró, Rákóczy István, Sárlay János, Seidel Kálmán, Sztry János, Wertheimer Miksáné.

44 K.-t: Fried Zsigmond, Lengyel Sándor, Spilka Zsigmond.

50 K.-t: Grünwald Miksa.

60 K.-t: Barta László, Földváry Tamás, Kisszállasi uradalmi jószágfelügyelő, Neuschloss Testvérek, Ruszton József Viktor, Székely Miksa.

Czukorgyártás és mezőgazdaság.

A modern nemzetgazdaságnak fő elve a nyers-terményeknek az országban való feldolgozása. Ennek az elvnek keresztülvitele három irányban érvényesíti üdvös hatását, amidőn is először állandó piacot teremt a nyers-termények részére, másodsorban alkalmat ad a munkára és végül a koncentráció által a feldolgozás következtében amennyi is nagyobb értékeknek ezenfelül még tetemesen csökkenti a szállítási díjat. Nem esoda tehát, hogy ujabban minden nemzetnek fő törekvése odairányult, hogy mig egyrészt iparkodik a nyers-termények mennyiségének előállítását fokozni, másrészt megfelelő módon arra is törekszik, hogy eme fokozatos mennyiségnek feldolgozására szükséges ipart istápolja, pártolja, esetleg meg is teremtsen. Szeretett hazánk elvitathatatlanul és elsősorban földmivelő ország lévén, a helyes nemzetgazdasági politika a gazdasági ipar megertermentésében és pártolá-

..... A MAGYAR ••••• LEGELŐNYÖSEBB A •••••

MEZŐGAZDÁK GABONA

..... SZÖVETKEZETE UTJÁN ••••• ÉRTÉKESITÉSE. •••••

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ••••• Takarmányzsilkokra megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

Mai számunk 30 oldal.

sában kellett, hogy megnyilvánuljon. Ez a politika tehát, *ugy látszik*, helyes volt, mert egyéb-iránt szegény iparunk köréből hatalmasan kiemelkednek a malom-, a szesz- és a cukoripar. Nem ok nélkül hangsúlyoztam e két szót, hogy „*ugy látszik*”, mert jóllehet nemzeti szempontból e három gazdasági ipar hatalmas fellendülése csak örömmel tölthet el bennünket, mégis a gazda speciális szempontjából tekintve a dolgot, nagy öröme okot nem igen találunk.

A magyar ipar nem oly régi eredetű, hogy annak keletkezésére vissza ne pillanthatnánk, hiszen annak a megteremtésén fáradozik minden illetékes faktor ma is, amidőn az iparpártolás ugyiszólván, politikai jelszóvá lett. Kormány és városok vállvetve egyengetik az ipar fejlődésének útját és ingyen telek, adóelengedés és államsegély jóformán már annak is kijár, aki a szót „ipar” a szájára veszi. Melegházilag tenyésztett növény minél inkább az ipar, mely serdülő korától fogva nélkülözve a létért való küzdelemben szükségelt ellenállást és szívósságot, a fejlődésének előfeltételül szolgáló istápolástól megfosztva, a létért való küzdelemben gyakran helyt állani nem tud. Milliósokat költött eddig az ország az iparpártolásra és legutóbb is költségvetésileg óriási összegek szavaztattak meg ugyane cél előmozdítására. Mindez pedig eddig elé ellenőrzés nélkül történt, ami a közismert visszaéléseknek egész raját vonta maga után. Tudvalevő dolog, hogy voltak gyárak, melyek csak névleg léteztek: volt oly cipőgyár, mely belföldön nem készített cipőt, volt konyakgyár, mely nem párolt konyakot, voltak gépgyárak, melyek csak a külföldről behozott részek összeállítására tartottak fenn műhelyeket és mindezek részesültek államsegélyben, sőt, mondhatni, jövedelmi forrásokat gyakran egyedül csak az államsegély képezte. Az ingyen telek jó volt a spekulációra, az adóelengedés pedig növelte a versenyképességet. Utóbbi időben e téren ugyan meglehetősen javulás állott be, teljesen azonban ki nem fogytunk a selejtezni valóból még most sem. Mindezek dacára sem lehet azonban az iparpártolási akciózt

tökéletesen céljatlanságot mondunk, mert joggal reá mutathatunk néhány iparágra, mely nemcsak hogy belföldön teszi lehetetlenné a külföld versenyét, de hatalmas tudatában még a világgiacon, a versenyképesség eme küzdőporondján is megállja helyét. Ezen iparágak közé tartozik a cukoripar is, melyvel tulajdonképpen foglalkozni kívánunk.

A cukorgyárak eredete minálunk azon időre tehető, amidőn a nyolczvanas években a gabonáráknak a világgiacon beállott depressziója hazánkban is szükségessé tette oly ipari növények termesztését, melyek míg egyrészt kárpótlást nyújtottak a kalászos növények által elért jövedelmek csökkenéséért, másrészt az új tanoknak megfelelően a földek termőképességét is, az egyoldalú szemzaldokódással szemben, fokozni voltak hivatottak. Már maga ez az indító ok is mutatja, hogy a cukoripar megteremtése tulajdonképpen kinek segélyezésére irányult, mit már azért is fontosnak tartok kiemelni, mert a következőkben, a gyárak felállítását után, többé sohasem a gazdákról, hanem igenis mindig a cukorgyárakról, mint olyanokról, van szó a segélyezési akcióknál.

De tartsunk sorrendet! A cukorgyárak a megfelelő állami támogatással felépültek és megkezdették áldásos működésüket. Áldásos volt ez a működés azért, mert míg egyrészt a mainál tetemesen magasabbak voltak a repárak, addig másrészt a munkabérek is aránytalanul olcsóbbak lévén, a cukorrépa termesztése a gazdák részére a megfelelő jövedelemmel járt. Meg volt tehát elégedve a gazda és fejlődtek egyuttal a gyárak is. Következtelünk erre a fejlődésre abból a jelenségből, hogy egyre több és több gyár keletkezett, míg a meglévők egyre nagyobbítva telepeiket, ezáltal a sikeres működésnek legeklatásabb tanujelét adták. Az egyes gyárak között fennállott verseny a világgiacon hullámszámainak megfelelő legnagyobb árt biztosította a gazdának nyers terményükért, a kiviteli prémiumok pedig tulajdonképpen rendeltetésként helyére jutottak, amennyiben a cukorárakra szabályozlag

hátva, az esetleges túlprodukczió következtében előálló árcsökkenésnek a repárákra való átgördítését megakadályozták. Így volt ez mindaddig, míg a cukorgyárak polgári szép hasznukkal megelégedve a kölcsönös megélhetés tisztességes és üdvös elvének hódoltak és a gazdáktól sem irigyelték az őket megillető jövedelmet.

A moralitásnak mindenba legnagyobb ellen-sége és megrontója a hatalom volt. A cukorgyárak is idővel a legveszedelmesebb, a pénz-hatalomra tevén szert, az evvel járó immoralitásnak ellenállani nem tudtak. Fokozta ezt az immoralitást az a hazánkban bekövetkezett szomorú jelenség, hogy a cukorgyárak nagyobbára egyes családok kezében összpontosultak, melyek e téren dinasztikává nővén ki magukat, az innappellabilis diktatúrát arrogálják a maguk részére minden a cukrot és cukorrépát illető dolgokban. Ennek az immoralitásnak eredménye a kartell, következménye pedig a rajonirozás, mely előbb-utóbb sirja kell hogy legyen a cukorrépatermesztésnek. A gazdák legnagyobb része, mint a számtalan, eddig azonban csak kevés eredménnyel járt védekezési kísérletből kitetszik, nagykesőre tudatára ébred annak, hogy a gyárak által tehetetlen kizsákmányolási objektumnak tekintik és végre elérkezettnek vélik az időt ennek a kizsákmányolásnak megszüntetésére. Fájdalommal, de későn kell hogy tapasztalják, hogy viperát neveltek a keblükön, mely nagygyá néve. Adáz természetével nevelő anyjára feni méregfogát.

A gyárak telhetetlensége főleg az utóbbi években mérleket nem ismert. Egyezségük erejében bizva, a lehetetlenségig lenyomták az árakat, miközben egyre-másra hivalkoztak lát-szólagos igazukra, mely szerint ők többet a repáért nem adhatnak és senkit sem kényszerítenek a repátermesztésre. Aki azonban a viszonyokat ismeri, eme álszenteskedésből hamarosan kihámozza a valót. A cukorrépa sikeres termesztésének alapját tudvalevőleg az intenzív gazdálkodás képezi. Intenzív és jó munkára pedig sok pénzbe kerül, amivel sajnos

TÁRCZA.

Jobb világ volt régen.

Irtá. Bársony István.

II.

Ma még sokan vagyunk, akik mélabusan emlégetjük azokat a szép idöket, amikor a Péter-Pál nemesak az aratás kezdetét jeletette, hanem valami egyebet is, aminek immár alighogy nyoma van, pedig vadászban barnek nagy öröme vala hajdanában. Ma még vagyunk, akik a régi lápi vadászatokról beszélünk, amelynek nyári kezdete Péter-Pál tájékára esett, de a számunk bizony évről-évre fogy, mint a negyvennyolczas honvédeké, akiknek, ime, az utolsó mohikánjait örízgetjük. Minthogy nagy lápok már nincsenek s legfeljebb egy-egy mocsárterület vagy „berki vizes”, hovatovább kevesbedő zombikos, talán csak tavasszal nedves rétség emlékeztet hiányosan a régi lápokra: a mai fiatalság nem is ösmerheti meg ezekből azt, ami régen volt. Mi még emlékezünk, de új érdekességet nem találunk. Bizonyos, hogy elkövetkezik lassankint az a jövendő is, amikor az utódainktól nem kérni senkisé, de felelni se tudhatnának már erre a kérdésre, hogy milyen volt a láp, mint-hogy maguk sem tudják.

Meggyérültek, szinte egészen elűntek azok a jó fészkelő helyek, ahol vadliba-vadonca annyira otthon volt valaha. A vadludnak mély nádasok, nagy zombikosok kellett, ahol háborítatlan magányban lehetett; a vadruca beérte kevésbbé csöndes erekkel is, amelyek apró zombikjaira rakta tojásait, amikor tavasszal a sárga golyá-hir felsűrűsödött körülötte. De egyiknek úgy, mint a másiknak, víz kellett. Állandó tartós víz, amelyet megapasztathatott a nyári nap, de fel nem ihatott. Minél több területet szikkaszt

szárazza a nyári meleg: annál jobban fogy a költésre vállalkozó vízi vad mindenütt.

Vízi vadnak, jól megjegyzendő, vadászosan tulajdonképpen csak a vadlibát, meg a vadruzákat sokféle fajtaját nevezzük. A többi, ami az ő hazájokban található, már nem számít „vadnak” még akkor sem, ha elvéte rendes vadászatot tartunk is rá, mint a szárcsára, buvárra, vécőkre, bukóra stb. A sneffélék pedig *mocsáriak*. A „vízi” sneffeket csak azért hívjuk így, mert a nyílt vizek széléin vagy sekélyesein „labolnak”, ambar akad közöttük, amelyik uszik is, minő a gulipán-sneff, más néven a „kardesörü”, a recurziostra avocetta. A gének, kócsagok, darvak, a hatlyuk s a gödények, meg a kormoránok, mind külön osztályban voltak, amíg voltak. Ma már ritka vadász az, akinek kócsagban, daruban gyönyörködnie adatik s hatlyuról, gödényről már csak álmodunk, pedig valaha mind a kettő fészkel hazánkban, ha nem is gyakran.

A vadludfélék közül a tőkés lud az, amelyik nálunk rendszeren költ, az „anser cinerea”. A vetési lud, meg a lilik, a fehér homloku, meg az örvös lud, mind messze utazik tőlünk a költési időre. Tavasszal átutaznak nálunk s őszszel sokáig itt időznek, de fészket csak a nagy tőkés rak azokban a csöndes nádasainkban, amelyek itt-ott még megmaradtak, talán csak azért, mert mély fekvésük miatt nem lehetett, vagy nagyon is nehéz lett volna, hogy a kulturmérnök a medenczék vizét lecsapolja.

Valamikor például a Kiskunság mocsaraiban temérdek volt a vízi vad, nem is szólva az olyan eldorádókról, amikönek az eszedi lápot tartottuk. A fülöpszállási és szabadszállási „Balázs”-rétség tele volt vadluddal, vadruzával, tavasszal egyik párt a másik után látta az ember kóvályogni s aztán leereszkedni. Most? alig hogy egyszer-egyszer megszólal ott

a messzehangzó „gá-gá!” s a sokféle ruczából csak néhány tőkés pár, csörgő-pár s cigányruzácskák apró csapata akad. A szép kendermagosok szinte egészen elűntek; még a barát-réce is ritka; a gyönyörű nyilfarkuakból pedig hirmordó sírcs. Tavaszsi snefféseim idején látok egy-egy elkésett kanalas ruczapárt, még néha egy-egy buksi jegesruczát; azután — nincs tovább.

Vadruczázni, a régi értelemben, már csak kevés helyen lehet. Amikor minnk harminczöt, sőt negyven esztendővel ezelőt a kaplonyi, tyukodi, bőrvélyi lápokát jártuk: arra még emlékezni is valóssággal olyan tündéralomféle. A főhruca Péter Pálkor már röpült s messziről meglehetett ösmerni arról, hogy olyan akadozva, ijedezve, meg-meghökölve kóválygott odafent, a nyakát folyvást kigyósan csavargatta, mintha nehezen bírta volna a fejét, a nagy buksit. Milyen könnyű volt az ilyet löni! S ha leesett, milyen nagyot tocsesant a mocsár szélén!

Nem kellett akkor beállnunk a vízbe, a mélybe, ahol a póczák milliója ólalkodott; untig elég volt meglapulnunk a lápi kaszálók kis szénaboglyái valamelyike mellett, amely mögöl azért jól láthattuk, ha felénk tartott a ruca. Aki tudta a dörgést, jóformán anélkül is mulathatott, hogy a cipőjét besározta volna; de persze a legjobb mulatságról mégis le kellett mondania. Volt a láp szelén is elég olyan „állás”, ahol bizonyosan lehetett néhány jó lövést tenni egy-egy huzáson, mi ilyenkor nyáron, júliusban, jó másfél, sőt két órahozzat is eltartathott. Mert a vadonca abban a rengeteg mocsárban hamar mozdult; már alkonnyat-felé rajzott mindenfelé s akinek kedve volt, akat a szenvedélye marasztalt, az besötétedésig ugyancsak puffoghatott.

Bemehettünk szekérrel (rem kocsival) a lápi utakon odáig, ahol a kaszáló-szigeteken keresz-

a gazdáknak legnagyobb része nem igen rendelkezik. A cukorrépa termesztés okozta rendszerváltozás tehát nagyobb befektetést igényelt, melyhez a szükséges tőkét a cukorgyárak előlegezték.

Ezáltal a répa termesztő gazdák nagy része függő viszonyba került a gyáraktól és most, midőn a gyárak által rendszeresen tavasszal nyújtott előleget, midőn már más jövedelemre nem igen számíthat, az ehhez szokott, illetve erre rászorult gazda nélkülözni nem tudja, máshonnan pedig a gazdára nézve még mindig siralmas pénz- és hitelviszonyok miatt a szükséges költséget beszerezni nem képes, kénytelen a segínyt onnan és annyit elfogadni, ahonnan és amennyiért azt kapja és a pillanatnyi előnyért a jövő boldogulását kell áruba bocsátania. Hogy a gyárak mennyire értékék ezen kényszerhelyzet kihasználását, arra a legjobb tanubizonyíték az elmúlt évek 80 kr.-os cukorrépaára, mely indokolását sem a jelenlegi cukorpiacban, sem egyéb más körülményben nem találja.

És mi lett a következménye ennek a szipolyozó eljárásnak? Mi egyéb lehetett volna, mint amit a hivatott körök összeállítására napnál is fényesebben bizonyít, hogy t. i. Magyarországon az idén 8% kal kisebbedett a répa által bevetett terület. Ilyen volt a hatása a magyar cukorgyáraknak a magyar mezőgazdaságra, ilyenképpen hatottak ők megtermékenyítőleg arra az áldott magyar földre, melynek a zsirját, midőn már leszedték, még a vére, az életére is áhítottak. E ponton azonban meg kell törnie az ő hatalmuknak is, mert így kívánja ezt maga a természet, így kívánja az élethez való szíves ragaszkodás. A földön csuszó nyomorult féreg is felemelkedik az őt eltaposó láb ellen, amidőn energiáját összeszedve végső erőfeszítéssel iparkodik életét megvédelmezni, nekünk gazdáknak is meg kell emberelnünk magunkat és midőn életünkre, létünkre törnek, oda kell dörögnünk a gyárosok felé, hogy idáig és ne tovább!

F. J.

A gazdatiszti kezelés jövedelmezősége.

Tulajdonképpen az állítólagos jövedelmezőségről kellene szólnunk, mert hiszen a házi- és gazdasági uradalmak haszonbérbeadását, eladását vagy parcellázását rendszerint ezzel szokták megokolni. És e megokolás a legtöbb esetben helytálló, mert tényleg a gazdasztek által házilag kezelt uradalmak nagy része nem szolgáltatja be a haszonbérlet útján elérhető jövedelmet. Most már csak az a kérdés, hogy maga a gazdatiszti kezelés vagy pedig egyéb körülmény-e ez eredménytelenség okozója?

A gazdatiszti kezelésben a csekély jövedelmezőség okozói lehetnek:

1. A hibás gazdálkodási rendszer,
2. a gazdatiszti hiányos szakképzettsége és egyéni rátermettsége,
3. a gazdatiszti rendelkezési szabadságának korlátozása,
4. a tulságba vitt központosítás,
5. a gyenge felszerelés és a forgó üzleti tőke hiánya.

Vegyük sorra egyenként e tetteket nagy általánosságban.

Egy ráerőszakolt hibás, avagy elavult gazdálkodási rendszer keretében a legtehetségesebb és legteherbíróbb gazdatiszt sem képes ily jövedelmi eredményeket produkálni. Pedig a nagyobb uradalmakban ez általános hiba, amennyiben a dirigens főtiszt akár az idősebb ember konzervatívizmusából kifolyólag ragaszkodik, akár a tőkehiányból kifolyólag kénytelen ragaszkodni a legtöbbnyire elavult és kálterjes gazdálkodási rendszerhez.

Most már ha a dirigens főtiszt minden kényszerítő ok nélkül tartja fenn az elavult régi gazdálkodási rendszert, vagy pedig egy téves új rendszer keresztülvitelét forszirozza, ugy az eredménytelenségért természetesen csak a főtiszt hiányos szakképzettsége okolható. Nemkülönben a kezelőtiszt is akkor, ha egy különben jó terv keretében nem bírja a kellő eredményt produkálni, de akkor is elsősorban a

vezető, legyen az maga az uraság, vagy dirigens főtiszt, a hibás, mert miért alkalmaz nagybírtok önállóbb kezelésére kevésbé szakképzett kezelőtisztet?

Ez utóbbi azonban a ritkább eset. A nagyobb uradalmak ma már tetszés szerint válogathatnak az aránylag szerény igényű és mégis kiváló elméleti szakképzettségű fiatal emberekbe, mert hiszen bármelyik akadémiát végzett fiatal ember boldog, ha egy nagyobb uradalomba akár csak mint gyakornok vagy irnok bejuthat. Hogy ebből aztán jó gyakorlati gazdatisztet neveljenek, az tisztán a princípálisok feladata. Persze akad olyan is, aki jeles elméleti képzettsége dacára sem rátermett a gazdatiszti pályára. Az ilyen — sokszor egyébként igen derék — fiatal embert idejében felvilágosítani kell, hogy tehetségének megfelelő más pályát válasszon.

És itt rá kell térnünk a tulságba vitt centralizáció okozta hátrányokra, melyek a legtöbb esetben ugyancsak a központi kormányzat rovására irandók. Hogy egy vagy több nagy uradalom ügyeinek vezetése és ellenőrzése egy központban egyesíttessék, az egészen természetes törekvés és amíg csak a kezelés és ellenőrzés irányítására törekszük, addig teljesen helyénvaló is. Mihelyt azonban a részletekbe is beavatkozunk, a kezelőtiszt meghallgatása nélkül sablonoszerű gazdálkodási rendszert ir elő, megfosztja a kezelőtiszt minden rendelkezési szabadságától, akkor egyszerűen lehetlenné teszi a sikeres gazdálkodást. Óriási személyzetet kell tartania a központi ügyek elintézésére, a részletek kivánta iradai munkával agyonterheli a kezelőtisztet és kiűrtja belőle az egyéni önállóságot, holott a gazdálkodás sikerét, a helyes irányítás mellett a kezelőtisztnek öntudatos és odaadó munkássága biztosítja. Még hagyján, ha az ilyen központ élén egy igazán tehetséges, vasakaratu főtiszt áll, mert ez ha gátolja is a tiszték egyéni érvényesülését, de legalább rendben tartja az uradalmakat és biztosítja az ügyek zavartalanul pontos elintézését. Csak hogy az ilyen erélyes főtisztek utódai rendszerint

túl egyik rónavízről a másikra váltott a sok rucza; a szekér azután elmaradt, vagy ami sokszor kellett is, visszament, mert a ló a temérdek szunyogot nem bírta kiállani. Az ember is bujosan. Százféle védekezésünk volt ellene, igazán egy sem használt. A citromlébedörzsölés csak arra volt jó, hogy ahol pörsenés volt a nyakunkon, arczunkon, azt marja; a dohányszívás, pipázás rendszeren csak egyfelől segített úgy ahogy, amerre tudniillik a szél a füstöt vitte. A zöld túll, amiből a kalapunkról a vállunkra hulló fátvölt készítettük, nagyon zavart a lörvésben és folytonos foglalkozást adott, hogy igazgassuk. Az ammoniak-szesz csipett is, büdös is volt. Jó magam hamar felhagytam mindegyikkel. Hadd csipjen inkább a beste szonyog, csak lássak és könnyű mozgással léhessek.

Huzás alatt furcsa jelenetek játszódtak le néha. Egyszer egy öreg ur, aki egymásután két ruczát lőtt le olyan helyre, ahol mély volt a víz s így nem mehetett utána, a harmadik ruczája után, amelyet szárnyazott volt, vágtatni kezdett, hogy elfogja. A rucza szerencsésen elvergődött az érig s ott belecsuszott a vízbe. A nekivadult Stüssi nem törődött többé a hatvan évével, sem a köszvényével, hanem derékig ugrott utána s úgy apportírozta. Minthogy már így járt, nyugodtan ment be a másik két ruczáért is, miközben nyakig furdott a jó langyos lápvízben.

Kerekes Pistával, aki igen szép fiu volt s nagyon adott a külsejére, az történt egyszer, hogy ujdona új lakkesizmában (még akkor divat volt a finom csizma a szalonokban is) ment ki a lóp szélére egy ilyen huzásra s úgy tervezte, hogy huzás után teljes diszben teszi tiszteletét az csesdi kasznár uréknál, ahová vacsorára készült. Gyönyörű gyepen állott egy darabig, olyan helyen, ahol még egy harmatcsepp se

érte; de minthogy nem jött rá rucza, pedig azok, akik beljebb állottak, minduntalan durrogtak, tehát nagyot gondolt, nekirugaszkodou és az említett új lakkesizmával, szép vadgalambszin nadrágjával beszaladt a zombikosba, térdig érő vízbe. Lőtt is azután ruczát. De a gavalléros toilette oda volt, azt gondolni lehet.

Gyönyörű, pazar mulatság volt ez a lápi ruczázás akkoriban. Sőt még sokkalta később is. Hanem az én gyermekkori emlékeim közt a Paradicsom mégis csak a régi csesdi lóp minden részletével.

Akkoriban gyakran történt, hogy a mi „sárgánkkal” kilopódtam titokban a kaplonyi lóra Nagy-Károlyból. Rövid kis ut volt az. Szekérnek, lónak nem több husz percenél, vagy talán annyi sem. Jó édes apámat sokszor elhitta hazulról a kötelessége s ha olyankor az írnoki talyiga, meg az eléje való „sárga” otthon volt, nem sokat kérdeztem, befogtam; kiűgettem a sárgával a lóra; ott a derék állatot pokróccsal leborítottam, hogy meg ne egye a szunyog (pedig biz’ így is majd megette) s magam végigélvezgettem a huzás gyönyöreit. Alig voltam még akkoriban tizenégy vagy tizenöt esztendő.

Más volt a „huzás” és más volt az is, amikor gyalogosan kajtatuk (nem: hajtatuk), röpitetük a ruczát a tocsogós helyekről; meg mikor csónakkal kerestük a sik vizek szélén, a rejtett kis rónavizeken, ahol hűsölt a nád barna árnyékában.

A „huzás” könnyű mulatság volt; ott csak várunk kellett, hogy felénk jöjjön a rucza. De a türelmünket az tette próbára legjobban. Bolond érzés is volt az, ha a rucza épp akkor kanyarodott, amikor már-már emeltük rá a puskát. Egyszerre kint volt a lőtávólól. No de azért utána pörköltünk. Ki az, aki vízi vadra mindig korrekt distancziákat vár? Hej, pedig nagy dolog volt a töltés munkája, amikor

az előtöltő puskába először a puskaport, azután a rá való fojtást, azután a sörétet s rá megint a fojtást kellett eresztenünk, illetve levernünk. Azalatt, amíg ez a „működés” tartott, akár megehetett bennünket a rucza, nem tehetünk kárt benne.

A kajtatás fáradságos volt, de néhol nagyon eredményes. Ahhoz „fel kellett öltöznünk”. Tudniillik levetkeztünk előbb s kukoriczanadrágot huztunk, meg rossz harisnyát és végül rossz cipőt. Alól a nadrág szárát le kellett kötöznünk zsineggel, hogy a pócza fel ne kívánkozzék az elevenig. A cipő lyukas volt, az nem tartotta a vizet, csak szortyogtatta.

Így felkészülve jártuk végig azokat a tocsogókat, zombikosokat, ahol a ruczák pihentek a zombik közt, a ropedések árnyékos ereszé alatt, egy-egy arasznyi töcsében. Persze, hogy ami így röpült fel előlünk, azt könnyű volt lelőni. Néha alig bírtuk cipelni a nehéz tőkéseket.

Legizgalmasabb volt mégis a csónakos vadászat, amikor a nádas közt úgy kellett bujkálnunk a keskeny vízi utakon, ösvényeken, hogy lehetőleg semmi zajt se csapjunk. Ilyenkor sokat ért az ügyes, gyakorlott pákász, aki jól „tölt” s jól evezett. Ha egy kis szellő lenge-dezett, az nagy szerencse volt. Mert akkor ugysis folyvást zizegett, beszélgetett a nádas és a közeledő furakodó csónak nesztét nem ösmerte meg mindjárt a nyugvó gyanutlan vad.

Minden egyes kibukkanás a vízi ösvényekről a szabadabb nyílabb helyre, új izgalommal járt. Előre nem tudhatuk, hol lesz rucza, hol röpül majd fel, ha bennünket észrevesz. Így a várakozás, a reménykedés és a kellemes készenlét folytonos volt. Utaink vizililiomok között vezettek, gyönyörű nádasok közt, a titkos mocsárvilág vett körül bennünket.

Lehet ezt elfeledni?!

gyengébb kaliberű emberek, mert zsarnoki akaratukkal éppen a tehetségesebb és önértesebb gazdatisztekot nyomják el, alattuk csak a vakon engedelmessé, minden önállóság nélküli elemek érvényesülhetnek és kerülhetnek a főtiszt állásokba. Ha aztán az erélyes főtiszt után ilyen gyengébb tehetségű és akaratú ember veszi át az annyira komplikált központ vezetését, kész az anarchia és ezzel a jövedelmezőség is tetemesen alábbszáll.

A gazdatiszti kezelés eredménytelenségének a legtöbb esetben mégis csak a hiányos földszerezés és a csekély forgatóke a legfőbb okozója, amiről pedig a gazdatiszt már csakugyan nem tehet. Hiába, sok pénz nélkül ma már gazdálkodni nem lehet. A földbirtok tulajdonképpen kitűnő befektetési alap, amennyiben a földtőke (például haszonbérbeadás útján) legfeljebb 3-4% ot, míg a jól kezelt befektetés 8-10, sőt több százalékot is jövedelmez. Minél nagyobb befektetési tőkét bírnak tehát a gazdálkodási üzemből elhelyezni, annál magasabb százalékkal fog az jövedelmezni. Pl. az 1.000.000 kor. értékű földbirtok haszonbérjévédelme legfeljebb 4%, vagyis 40.000 kor. lehet; ha azonban abba még egy millió koronát befektetnek és azt okos módon házilag kezelik mellette csak 8%-kal is kamatoztatják, úgy a birtok jövedelme 40+80=120 ezer koronára, vagyis 4-ről 6%-ra emelkedik. Ezen üzleti elv helyes mérlegelésének köszönhetik hazánk jelesebb uradalmi és haszonbérleti a kiváló jövedelmi eredményeket, illetőleg, hogy a kézi munkaerő óriási drágulásának dacára is képesek jövedelmezőleg gazdálkodni. Pedig azok is csak gazdatisztekkel gazdálkodnak és pedig sok esetben teljhatalmu főtiszt vezetésé alatt.

Ezekben vázolta a gazdatiszti kezelés gyakori eredménytelenségének okait, a jövedelmező gazdatiszti kezelés feltételeit a következőkben foglalhatjuk össze:

1. Kiváló központi vezetés, mely az uradalom gazdálkodását általánosságban irányítja, az egyes gazdaságok gazdálkodási tervét a kezelőtiszt közreműködésével megállapítja, azok keresztülvitelét, nemkülönben a számadásokat szigorúan ellenőrzi.

2. Kiváló szakértelmű kezelőtisztek alkalmazása és nevelése, akiknek az üzemterv korlátain belül — természetesen szigorú egyéni felelősség terhe alatt — korlátlan rendelkezési szabadság biztosítandó és akik a vállalkozási haszonból megfelelő tiszti százalékban részesítendők.

3. A szükséges tőke folyósítása az összes rentabilisnak ígérkező befektetésekre.

Ha e feltételek megvannak, úgy, mint számos kiváló uradalom példája bizonyítja, a házilag kezelés a legmagasabb haszonbér fölötti jövedelmet biztosítja. A legelső feltétel mindenestre egy kiváló főtiszt alkalmazása és mert az ősi rendszerű uradalmak jó főtiszteket sem nevelhetnek, vagy egyik tehetségesebb tisztet kell huzamosabb idejű és alapos tanulmányozásra, valamelyik hasonló fekvésű és kitűnően kezelt uradalomba kiküldeni vagy pedig ilyen uradalomból kell egy elismert jó gazdatisztet főtisztul szerződtetni. Így lehet a bitbizományokat

és más nagyobb uradalmakat jövedelmező házi kezelésben megtartani és ezzel az uradalmak kötelékében fölnevelkedett derék gazdatisztek jövőjét is biztosítani. M. T.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

△ A nemzetközi gabonaárfoylamellenőrző-bizottság f. hó 29-én délelőtt 10 órakor értekezletet tart Berlinben a „Club der Landwirte” helyiségében, amelynek egyedüli tárgya a gabonapiacz helyzetének és a gabonaárak öszre várható alakulásának megvitatása, tekintettel az ideai terméseredményekre, valamint a gazdák, kereskedők és fogyasztók kezén levő készletekre. Előadók, mint rendesen, Ruhland Gusztáv és Dade Henrik tanárok lesznek, akik a német birodalom minden részéből és a külföldről beszerzett értesülések alapján állítják egybe jelentésüket. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet ezen az értekezleten Krisztinkovich Ede min. tanácsos, a földmivvelésügyi miniszter berlini szaktudósítója fogja képviselni.

△ A német birodalom új vágóállatvásári statisztikája. A mezőgazdasági tanácsnak múlt évben tett javaslatára a német birodalmi kancellár elrendelte valamennyi szövetséges állammal való előzetes megegyezés alapján, hogy a német birodalom 40 legfontosabb vágóállatpiaczának forgalmáról rendszeres statisztikai adatok vétessenek fel, amelyek havonként (legkésőbb a következő hó ötödik napjáig) beküldendők a birodalmi statisztikai hivatalnak feldolgozás céljából. E statisztikai hivatalnak kijelölt 40 vágóállatvásáron vágómarhában, borjában, juhban és sertésben mutatózó felhajtásra és eladásokra vonatkoznak s a statisztikai hivatal feldolgozásában havonként, legkésőbb a következő hó derekán közzéadni fognak a „Reichsanzeiger”-ban. Az első ilyen kimutatás a folyó hó közepén jelenik meg.

Kétségtől nagy jelentősége van ennek az újításnak, mert a havonkénti kimutatások könnyű áttekintést nyújtanak majd a vágóállatforgalom mindenkor alakulásáról s a felhajtások emelkedéséről vagy csökkenéséről. A birodalmi kancellár rendelete egyúttal utasította a kijelölt 40 vágóállatvásár intézőségét arra is, hogy a rendelkezésükre álló adatok alapján mutassák ki 1900-ig visszamenőleg az illető vásárok havonkénti forgalmát a négy említett állatnemben, ami az előző évekkel való összehasonlítást fogja lehetővé tenni. E statisztika azonban kizárólag a vágóállatok vásári forgalmának alakulásáról van hivatva képet adni és egyáltalában nem lehet alapja a husfogyasztásra vonatkozó statisztikának. Ez utóbbinak adatait ezentúl is csak a vágási statisztika szolgáltathatja, amelyhez a vágóállat- és husszemlék, valamint a trichinvizsgálatok adják az alapot. A husvizsgálatokra és vágásokra vonatkozó adatok eddig negyedévenként dolgoztattak ki. Most a mezőgazdasági tanács azt javasolja, hogy az állatvásári statisztika forgalmi adataival való egybevetés

céljából az ugynevezett iparszerű állatvágások statisztikája is havonként állítassék össze és közzélessék a „Reichsanzeiger”-ban. A német gazdáknak e kívánsága valószínűleg már legközelebb megvalósul s az így havonként nyilvánosságra hozott vásári forgalmi és vágási adatok igen alkalmas ellenőrzői lesznek az állatárak és husárak alakulásának. Nálunk hasonló kimutatások csak elkésve és csupán az országos vásárokról közzéletnek, holott legalább néhány fontosabb fogyasztási piaczra nézve célszerű volna a német példa nyomán nálunk is rendszeresíteni hasonló havonkénti kimutatásokat, úgy, amint azok Budapestre (és Bécsre) vonatkozólag hetenkénti csoportosítással lapunkban most is rendszeresen megjelennek.

△ Mezőgazdasági szövetkezetek Irországbán. Az „ir kérdés” tudvalevőleg már rég óta egyik legnehezebb problémája az angol politikának, amelynek megoldása több kormányt foglalkoztatott. A baj főoka az irországi mezőgazdaság sanyaru viszonyaiban rejlik s ez okozta, hogy 1845-től 1905-ig Irországi népessége a tömeges kivándorlások folytán közel a felére apadt le. A Gladstone-kormány reformjai némi javulást idéztek elő 1881. óta e téren s egy másik tényező, amely mintegy 15 esztendeje ugyancsak jelentékeny mértékben járul az irországi mezőgazdasági népesség sorsának javulásához, a mezőgazdasági szövetkezeteknek örvendetes fellendülése.

A szövetkezetek fejlesztésének legbuzgóbb apostola Sir Horace Plunkett, aki a szövetkezeti eszmének a falusi népesség körében való népszerűsítése céljából külön egyesületet alakított, amely igen szép eredménnyel működik, számos szövetkezetet létesít, a fennállókat ellenőrzi, állandó, hetenkint megjelenő folyóiratában hatalmas propagandát fejt ki és nagyszámu népszerű iratot hoz forgalomba a szövetkezeti eszme terjesztése érdekében. Számos virágzó tejszövetkezet, baromfi- és tojásértékesítő szövetkezetek, trágya-, vetőmag- és gépbeszerző szövetkezetek, valamint a mezőgazdasági hitelszövetkezetek száza köszönik létüket az Irish agricultural association Societynek, amelynek működését az 1900-ban létesített irországi földmivvelésügyi hivatal is hathatósan elősegíti anyagi és erkölcsi támogatásával.

Az első mezőgazdasági (tej-) szövetkezet Sir Horace Plunkett buzgólkodására 1890-ben alakult meg Irországbán, de eleinte kevés követője akadt, csak 1899. óta mutathat fel a szövetkezeti mozgalom számottevő fejlődést, úgy hogy 1905-ben már 718 mezőgazdasági szövetkezet működött mintegy 77 ezer taggal s jelenleg a fennálló szövetkezetek száma közel jár az ezerhez. Legszebben virágzanak a tejszövetkezetek, a Raiffeisen-szövetkezetek mintájára alakított és a Wyndham-bill alapján földvásárlást elősegítő hitelszövetkezetek, a baromfitenyésztő-, méhész- és háziipari, továbbá a lentermesztő és kikészítő szövetkezetek. E szövetkezetek fellendülésével mindenütt lépést tart a sanyaru viszonyok között tengődő ir mezőgazdasági népesség sorsának jobbrafordulása, ami annál örvendesebb, mert e kedvező

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

fejlődést a szövetség segítségével önönerejéből sikerült az ir népek elérnie.

△ A földbirtok elaprózása Franciaországban. A kisbirtoknak tulságos elaprózása s azok a nehézségek, amelyek egy-egy apró, alig megközelíthető parcellának okszerű művelését jóformán lehetetlenné teszik, már Franciaországban is aggodalmat keltenek, annál inkább, mert a tagosítás Franciaország legnagyobb részében még csak jámbor óhaját s a szétszórt apró-cseprő földrészekre való gazdálkodás kizár minden modern haladást. Már 1882-ben valamennyi francia földbirtokos közül csak $\frac{1}{10}$ résznek volt 10 hektárnál nagyobb birtoka míg $\frac{9}{10}$ rész 10 hektárnál többnyire jóval kisebb, parányi földbirtokon gazdálkodott s még ezek a kisbirtokok is nagyszámú, egymástól gyakran távoleső parcellára oszlottak. Azóta az egyenlő örökösödési osztály és a parasztság mohó földszerzési vágya folytán csak rosszabbodott a helyzet, kivált egyes départmentokban. Az ország összes művelhető területéből a 10 hektáron aluli gazdaságokra csak alig egy harmad esik, míg az egész földterületnek többi kétharmada a közép- és nagybirtokra, tehát az önálló gazdaságok tizedrészére jut. A francia mezőgazdasági szak-sajtót újabbban élénken foglalkoztatja a földnek ez a tulásba menő felaprózása s az országszerte végrehajtandó tagosításban, a mezőgazdálkodásról szóló törvények némely czélszerű reformjában, végül pedig a földbirtok forgalmának és a parcellázásoknak szigorubb ellenőrzésében, kellő állami felügyelet alá helyezésében látják a baj ellenszerét.

△ Salétrom-gyár alapítása Ausztriában. A müncheni Sager & Wörner czég Tirolban, Bozen közelében az Eisack folyó mentén nagyarányú villamosüzemű gyárat épít mostanában, amely nitrogént fog a levegőből újonnan feltalált módszerrel elvonni s a körleghől így nyert nitrogént salétromsavvá, vagyis nitrogéntrágyává fogja feldolgozni. A gyár, melynek építési költségei 30 millió koronával irányoztattak elő, a maga nemében első lesz Ausztriában; két hasonló telep már üzemben van Norvégiában (Notodden mellett és Kristiansandban) s egy harmadik most épül Olaszországban, mind a három német alapítás. A nitrogéntrágyának legfőbb fogyasztója a német mezőgazdaság, amely e szükségletét évi 600 ezer tonna chilisalétrommal fedezi, az egész világfogyasztás pedig évi 1.7 millió tonna. Azonban éppen ez a nagyarányú fogyasztás azt a jogosult aggodalmat keltette szakkörökben, hogy ilymérvi kiaknázás mellett a chilei salétromterületek pár évtized múlva kimerülhetnek és nem szolgáltatathatják többé kellő mennyiségben az egyes növények fejlődéséhez annyira szükséges nitrogént. Ezért Németországban, valamint Amerikában számos kísérlet történt a körleg nitrogénjének villamos uton való felfogására és összegyűjtésére, míg végre Frank német vegyésznek sikerült villamoskályha segítségével érc-karbidokból az ugynevezett mézsnitrogént előállítania, amely mintegy 20% léghőri nitrogént tartalmaz a növényzet részéről felvehető alakban. Ezt az eljárást a norvég Birkeland és Eyde, valamint a német Schönherr tökéletesi-

tették s az általuk feltalált gépek és eljárások segítségével sikerült „mesterséges salétromot” nagyban készíteni. Az ily módon előállított új és kitűnőnek bizonyult nitrogéntrágya nagy előnye az is, hogy mintegy 15%-kal olcsóbb a chile-salétromnál. Ugy a karbid előállításához, mint a szükséges villamos áram fejlesztéséhez megkívántatott erőt legutányosabban természetes vízi erő szolgáltatathatja, ezért irányult a német vállalkozók szeme elsősorban Norvégország és Tirol felé, ahol a természet bőségesen nyújtja a kellő vízi erőt s minden egyéb előfeltétele is megvan hasonló gyári üzemek létesítésének. A megfelelő vízi hiánya volt az oka, hogy a német vállalkozók kénytelenek voltak lemondani arról az eredeti tervükről, hogy gyárakat Fiumében létesítik. Ez esetben a karbidelőállítás Dalmáciában történt volna (természetes vízi erők felhasználásával) és továbbá eljárás céljából a karbidot innen kellett volna Fiuméba szállítani. Egyrészt e szállítás költséges volna, másrészt az a körülmény, hogy a villamos áramnak előállítása Fiumében jóval többbe került volna, Tirol javára billentették a mérleget s így most Ausztriának jutott a legújabb kötött nitrogént előállító gyártelep.

△ Nemzetközi kongresszus az élelmiszerhamisítások meggátlása érdekében. Genfben folyó évi szeptember hó 8-tól 12-ig ülésezik az első ilyen nemzetközi kongresszus, amelynek célja az élelmiszervizsgálati eljárásoknak és az élelmiszerhamisítások ellen irányuló törvényhozási intézkedéseknek bizonyos egységes elvek szerint való megállapítása. A kongresszus kezdeményezői mindenekelőtt a tiszta, hamisítatlan élelmiszerek meghatározását tartják szükségesnek, hogy e meghatározások nemzetközi elfogadásával meg legyen adva a hamisítások ellen irányuló rendszabályoknak világszerte egységes kiindulópontja. Ezért a folyó évi első nemzetközi kongresszus napirendje mindössze ennyi: a hamisítatlan élelmiszerek meghatározása. A rendezőségnek igen kiváló előadókot sikerült megnyernie Franciaország, Belgium, Németalföld és Svájc első vegyészei és törvényszéki szakértői sorából, akik javaslataikat az élelmiszermelőknek és kereskedőknek meghallgatása alapján állapítják meg és törekedni fognak az egyes államok kereskedelmi szokásainak figyelembevételével lehetőleg egységes meghatározást adni a különféle élelmiszerek (liszt, tej, tejtermékek, bor, sör, szesz, italok, olaj, cukor, cukorkészítmények, gyümölcskészítmények stb.) hamisítására irányuló és tilalmazandó manipulációknak. A kongresszuson egyuttal a különféle hamisítások felismerését megkönnyítő újabb eljárásokat is ismertetnek majd egyes eladók, amelyek szintén annak a czélnek hivatják szolgálni, amelyet ez a kongresszus tűzött maga elé, tudniillik, hogy alkalmas törvényhozási és közigazgatási intézkedésekkel, továbbá megfelelő büntetőszankcióval lehetőleg jó és hamisítatlan táplálékot biztosítsanak minden civilizált állam népességének. A kongresszus titkári hivatala Párisban van, a rue Taitbout 43. szám alatt és készséggel küld minden érdeklődőnek részletes tervezetet.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabriceus Endre.

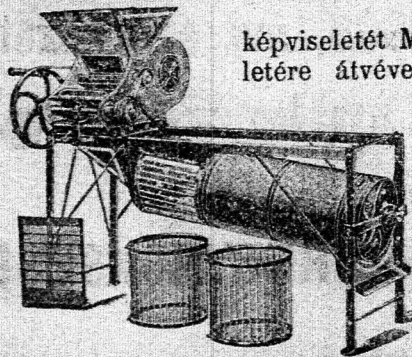
A Beregvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi augusztus 5-én Beregszászban a városháza nagytermében igen szépen sikerült előadást rendezett a műtrágyázásról. A gazdasági egyesületet az előadás rendezésénél az vezette, hogy az egyesület kebelében csoportosult gazdaközönseget az egyesület óhajtaná még a vármegye kisgazdaközönsege előtt jóformán ismeretlen műtrágyázásnak gyakorlati alkalmazásával megismertetni. Hogy az egyesület ezen törekvése mily szép fogadtatásban részesült a vármegye gazdaközönsege részéről, annak legszébb bizonyítéka az a nagy érdeklődés, melyet főleg a gazdakörökbe csoportosult gazdaközönség tanusított az előadáson való megjelenésével. Az előadás anyagát az egyes műtrágyafélék gyakorlati alkalmazásának ismertetése képezte. Az OMGE. erkölcsi támogatása és ellenőrzése mellett működő műtrágyát értékesítő szövetséget főtisztviselője Aczél Dezső tartotta a nagy érdeklődéssel hallgatott előadást, mely után a jelen volt kisgazdák, mintegy 9 gazdakörnek kiküldöttjei kérdések felvetésével igyekeztek a hallottakat világosabbá tenni. Az előadást Czerner Nándor alelnök nyitotta meg, melynek végeztével a jelen volt gazdák örömmel vetek tudomást ifj. Fedák István titkár jelentéséből arról, hogy az egyesületnek egy a káliszindikátus, mint a műtrágyát értékesítő szövetséget teljesen díjtalanul nagymennyiségű műtrágyát bocsátott rendelkezésére a gazdakörökben végzendő műtrágyázási kísérletek gyakorlati, szemléltető bemutatására.

A Máramarosvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya mult hó 23-án ülést tartott Nyegre László egyesületi elnök vezetésével. Elnök bejelentette, miszerint annak idején a gazdasági egyesület is kérelmezte, hogy az aratásra felfogadott tartalék munkások ne szállítsanak el a vármegyeből addig, míg reájok olt tényleg szükség nincsen. A földművelésügyi miniszter a folyó évben már nem is vitette el a tartalék munkásokat, hanem lakóhelyük közelében velük utépítési munkákat végeztetett. Így a majdánka-tarujfalusi, nyereszárai-széleslonkai és glód-izásópataki viczinális közutakon 300—300 tartalék munkások dolgozott négy héten keresztül. A választmány a földművelésügyi miniszternek ezért köszönetet mondott és felkérte, hogy a tartalék munkásoknak utépítési munkáknál való foglalkoztatását a jövőben is eszközöltesse.

Megemlékezett elnök arról, hogy az egyesület közbenjárására a földművelésügyi miniszter a volt magyar-német erdőiparrészvénytársaságtól 1888. évben átvett munkabér-előleg tartozásból még fennálló 23,911 korona tökévelést, mely az adózók nagy részének elhalálozása folytán ma már a jogutódokat terhelte s amelyeknek behajtása az adósok anyagi romlását okozhatná, elengedte.

Az OMGE. több tagja augusztus hóban Máramarosba érkezik a Menesul havason lévő vj gazdaság tanulmányozására. A kiránduláson való részvételre az egyesület részéről Tom

A HEID-féle GÉPGYÁR

képviselőjét Magyarország területére átvéve, módunkban áll

eredeti HEID-féle gabonakonkolyozókat, eredeti

HEID-féle magosztályozó gépeket

E gyártmányt tartóssága és kiváló munkateljesítése jellemzik. Ujdonság: kemény nickel átvonatu trieur-köpenyek, melyek tartósság tekintetében minden eddigi készítményt sokszorosán felülmúlnak. — Leírással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-ú. 68.

csányi Gusztáv alelnök és Pily G. Géza igazgató-választmányi tag kérték fel. A takarmányhiánnyal a választmány részletesen foglalkozott s a fenyegető veszély enyhítése czéljából megteendő intézkedésekkel és indokolt feliratban kormányhatósági intézkedéseket kért. A földmivelésügyi miniszter az egyesületnek 500 korona segélyt utalványozott; minthogy azonban ez nem elegendő arra, hogy az egyesület feladatának megfelelhessen, a segély felemelése iránt felirat intéztetik a miniszterhez. A folyó évben tartandó állatdíjazásokra a földmivelésügyi miniszter 1500 korona segélyt engedélyezvén, díjazások fognak tartatni Királymezőn, Felsővisón, Körösmezőn és Visken. A díjakhoz az egyesület saját pénztárából 500 koronával hozzájárul. Tekintettel arra, hogy a nagy takarmányhiány következtében a díjazások az idén kétszeres fontossággal bírnak, feliratot intéz az egyesület a földmivelésügyi miniszterhez még 1500 korona segély engedélyezése iránt, hogy a díjazásokat még több helyen lehessen tartani. A máramaroszigeti szövő és himző tanmühelynek 1910. évtől való beszüntetését mondta ki a kereskedelemügyi miniszter. Az egyesület feliratban kéri e tanmühelynek továbbra való fenntartását.

Elhatározta a választmány, hogyha a gyümölcs fejlődése megfelelő lesz, a folyó év őszén Máramaroszigeten egy vásárral egybekötött gyümölcskiállítást rendez s a díjazásra államségélyt kér. Felirat intéztetik a földmivelésügyi miniszterhez, hogy a községek részére állami közvetítéssel vásárolt tenyészapaállatok után a régebbi 30% árkedvezményt a jövőre is adja meg. A várható inség enyhítése érdekében feliratot intéz az egyesület a kereskedelemügyi és pénzügyminiszterekhez a vármegye területén közmunkák foganatosítása iránt. Ily közmunka lenne a vármegye alsó részében a huszt-dolhai vasút építésének megkezdése, ezen okból az építési engedély kiadását szorgalmazni fogja.

Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után elnök az ülést berekesztette.

A Nyugatmagyarországi Földmivelői Gazdasági Egyesülete a földmivelésügyi miniszterium támogatásával augusztus hó 2-án a sopronmegyei Hidesgészen állatdíjazást tartott. A felhajtás mintegy 50 drb tehén és 72 drb üsző volt, melyek közül 5 drb tehén és 7 drb üsző díjaztatott különböző díjakkal összesen 400 korona értékben. Kiosztatott még 5 díszoklevél. A díjazás befejeztével a hideoségi gazdakör helyiségében társasbédre gyűlt össze a résztvevő gazdaközönség.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 6-án tartotta a vármegyei háza kistermében rendes igazgató-választmányi ülést Sztójánovits György báró elnöke alatt. Az igazgató-választmány az elnöki jelentést az egyesület 1907. évi működéséről egyhangulag tudomásul vette. A Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezetével az együttműködés feltételeire történt megállapodást elfogadta. Továbbá elhatározta, hogy a folyó évben az elmúlt évekhez hasonlóan baromfivásárral egybekötött baromfiállítást rendez, melyen az egész ország tenyésztői is résztvehetnek. Elnök javaslatára, hogy a gazdaságban alkalmazott mesteremberek jogügyi vi-

szonyai a gazdával szabályoztassanak, az igazgató-választmány egyhangulag azt határozta, hogy ezen javaslat még a közgyűlés elé is terjesztessék. Több kisebb ügy elintézése után az igazgató-választmány köszönettel vette tudomásul, hogy a földmivelésügyi m. kir. miniszter az egyesület kiadásainak részbeni fedezésére 4000 korona államségélyt engedélyezett.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Fükeverék őszi vetése. 408. kérdés. Nedves fekete vályogtalajba mesterséges legelőt óhajtok létesíteni; kérem, elvettem-e azt ősszel? G. J.

Felelet a 408. sz. kérdésre. A fükeveréknek őszi vetése nálunk nagyon bizonytalan s igen könnyen áldozatul esik a téli fagynak, különösen a nálunk oly gyakori hótakaró nélküli teleken. Igaz, hogy a kérdésben jelzett nedves fekete vályogtalaj az idei szárazságban kedvezőnek mutatkozhatik a fükeverék őszi (augusztus-szeptember eleji) vetésére, de azért mégis nagy kockázattal járó dolog. Sokkal helyesebb lenne a fükeverék tavasszal, a föld kellő megszikkadása után még késő tavasszal is elvetni, hogy kellően megerősödve kerüljön azután a télbe. A kései tavaszi vetés esetén mellőzhető lenne a védőnövény s ehelyett olasz perjét lehetne mint gyorsan fejlődő s így a zsenge füveknek védelmül szolgáló növényt a keverékbe felvenni k. holdanként 6—8 kg-ot számítva. Ha mégis rendes védőnövényt kívánna használni, akkor azt (legyen az akár árpa, akár zab) zölden a kalász- (buga-) hánnyáskor kellene levágnatni. K. K.

Tárcsás borona beszerzése. 409. kérdés. Melyik gyártmányú tárcsás borona a jobb? A Mc. Cormick Adriance, vagy a Kühne által hirdetett Osborne? I. I.

Felelet a 409. sz. kérdésre. Bármelyik gyártmányú tárcsás boronát beszerezheti kérdéstevő, azok mind egyformán jók. Köztük sem munkamínőség, sem anyag s tartósság dolgában különbséget tenni nem lehet. I. S. P.

Tengeriszártépgép. 410. kérdés. Az Ásványi-féle szártépgép munkája nem elégitett ki, mert a kukoricaszárt nem tépte elég apróra széjjel, nagyon nehezen volt etethető és igen sok sértetlen, csak kettőtört szár volt benne, ami lényegesen korlátozta a kazal ülepedését s a levegőnek utat hagyott. A fél darabokban kikerült szár alig volt megzuzva és állatjaim igen szépen ki tudták válogatni és meghagyni izéknek. Kérem, hogy van-e megfelelőbb szártépgép, továbbá, hogy van-e már valahol tépott szár számára amerikai silos és milyen méretekre és mennyi költséggel lehet olyant építeni? H. J.

Felelet a 410. sz. kérdésre. Csodálkozom, hogy az Ásványi-rendszerű tengeriszártépgép munkájával kérdéstevő nincs megelégedve. Több ízben volt alkalmam összehasonlító kísérleteket végezni az Ásványi-féle szártépgép és az Amerikából importált, különböző gyárakból származó shredderek közt s minden esetben azt tapasztaltam, hogy az Ásványi szártépgéje úgy munkamennyiség, mint minőség tekintetében jobb volt mint a shredder. A shredder,

bár szintén jól aprít, mint azt többször jeleztem, a szárból igen gyakran dugószerű darabokat vág le, ami az Ásványi-féle tépőnél nem fordul elő. Ami pedig az etetés könnyűségét illeti, volt alkalmam 2,5 méter hosszú tengeriszárral való munkánál tapasztalni, hogy az etetés az Ásványi-gép széles garatánál határozottan gyorsabb és könnyebb volt, mint a shredderek hosszú, keskeny garatánál. Kérdéstevő sorából nem képzelhetek mást, minthogy vagy nem forgott a tépődob a megfelelő gyorsasággal, vagy hiányzott néhány tépőfog, vagy pedig nem tisztították meg időnként a tépődobot és kosarat s így az betömődve nem apríthatott helyesen. Azt hiszem, ha a fent jelzett három káros okot kiküszöbölik, a szártépgép kifogástalanul fog működni.

Egyébként amerikai shreddereket Kühne, Mc. Cormick, Szücs czégek útján beszerezhet kérdéstevő.

Nálunk tudtommal tépott szár számára amerikai silos még nem épült, ellenben a gróf Nádasdy-féle nádasládányi uradalomban van egy ily silos szeckázott zöldcsalamádé számára. Az uradalom azt hiszem szívesen szolgálna a berendezésről felvilágosítással. I. S. P.

Luczernavetés. 411. kérdés. Egy körülbelül 5 kat. holdas luczernát akarok csinálni. A neki szánt föld nagyon sovány és jelenleg zabtarló. A földet hogy munkáljam meg, milyen és mennyi műtrágyával (istállótrágyám nincs) javíthatnám meg és azt hogy alkalmazzam, továbbá hogyan (védőnövényvel vagy anélkül) és mikor vessem el a luczernát és mennyi vetőmagot adjak holdanként? B. P. I.

Felelet a 411. sz. kérdésre. Nagyon sovány földön valami nagy eredmény a luczernavetés nem várhatunk. Igaz, hogy a luczerna diszlesénél nemcsak a felső (szántott) talajréteg, hanem az alatta fekvő (szántatlan) föld minősége is fontos, de a jó erőben álló feltalajjal biztosítjuk a luczerna erőteljes megeredését, sűrű, zárt fejlődését, a jó minőségű altalajjal pedig hosszabb élettartamát. Műtrágyával pótolhatjuk némiképpen a hiányt és e tekintetben elsősorban a foszfortrágya veendő figyelembe, mert kötött vagy kötöttebb természetű földön a káliitrágyától eltekinthetünk. Tekintettel a föld sovány voltára, a foszfortrágyázást úgy ajánlanám alkalmazni, hogy kombináltan szuperfoszfát és Thomas-salak kerülne kiszórásra, de nem összekeverve, hanem külön-külön. A szuperfoszfát a gyorsabb, a Thomas-salak ellenben a tartósabb hatás czéljából alkalmaztatnák. A talaj előkészítésénél a mély szántás elengedhetetlen és legalább 25 cm.-t kell kitennie; a mélyszántást a tarlóhántásnak kell megelőznie, sőt e kettő közé még egy középmély szántást is kellene beleilleszteni. Ilyen talajelőkészítést a luczerna feltételül meghálál. Eszerint a végzendő munkák lennének: tarlóhántás (háromas ekéssel) azután középmély szántás 15—16 cm.-re (ha van, akkor kettős ekéssel); ezt megelőzőleg kell kiszórni a szuperfoszfátot, kat. holdanként 100 kg. 16—18%-os szuperfoszfátot számítva. Az utolsó munka késő ősszel a mélyszántás lenne s ezt megelőzőleg kell kiszórni a Thomas-salakat, kat. holdanként 200 kg.-ot számítva. Lehet különben a Thomas-salakat késő

„MILLENNIUM“

Aratókés-köszörülőgépek.

Arjegyzéket és árajánlatot szívesen küld : :

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

fűkaszáló, marokrakó és kéveköto
aratógépek 1908. évi szerkezet.

Manila zsineg.

őszi
vasz
ha a
alka
a szu
föld
első
ez e
lenü
kisz
ben
ami
talaj
szám
fogas
kivár
(külö
földb
ápril
ból k

Sz
des.
leve
nek
beteg
Fe
günl
gát a
Igen
abbar
sek le
alaku
husos
levél
külön
sötete
mint
desi
nyílás
ken f
emlité
gyüm
keresz
fonala
fogják
sperm
olvadt
megte
dik. A
lassan
s míg
át töb
megtár
el, me
gomba
egysej
egész
gukból
szétho
ott ele
rázni
belsejé
a fent
ben jel
kori es
gét há
lehullás
fejlődés
E be

R

A

bször jelez-
szerü dara-
pónél nem
könnyűségét
szu tengeri-
i, hogy az
ánál határo-
olt, mint a
ál. Kérdést-
st, minthogy
felelő gyor-
pófog, vagy
nt a tépő-
módve nem
ha a fent
lik, a szár-

ket Kühne,
beszerezhet

ámára ame-
ben a gróf
omban van
lamádé szá-
vivenes szol-
l. i. S. P.
y körülbelül
áni. A neki
eg zabtarló.
n és mennyi
javíthatnám
abbá hogyan
ikor vessem
adnak hol-
B. P. I.

yon sovány
zernavetés-
czerna disz-
talajréteg,
föld minő-
feltalajjal
megeredését,
gy altalajjal
gyával pótol-
tekintetben
figyelembe,
zetű földön
ntettel a föld
t ugy aján-
tan szuper-
szórásra, de
lön. A szu-
lak ellenben
naztatnék. A
ás elenged-
kítennie; a
megelőznie,
ély szántást
jelőkészítést
zerint a vég-
tás (hármas
tás 15—16
el); ezt meg-
szfátot, kat.
uperfoszfátot
ezel a mély-
ll kiszórni a
0 kg.-ot szá-
alakot késő

veköto
kezet.
meg.
SÉGE

őszzel az érdes barázdára is kiszórni és ta-
vaszszal beosztani (legrubberozni), de jobb
ha a mélyebb szántással kerül a földbe, mert
alkalmazásával későbbi hatásra számítunk, mint
a szuperfoszfátnál. Nincs kizárva, hogy a gyenge
földön nitrogéntrágya is kell a luczernának
első időszaki gyors fejlődésének biztosítására,
ez esetben a luczerna elvetése előtt közvet-
lenül, kat. holdanként 40—50 kg. chilisalétróm
kiszórva, lefogasolandó. Természetesen ez eset-
ben védőnövény nélkül kell a luczernát vetni,
ami különben is indokolt. A föld tavaszi
szántását a lehetőségig mellőzni kell; helyette
fogasolás és grubberolással hozzuk a földet a
kívánt porhanyósági állapotba, mert a luczernát
(különösen a védőnövény nélkül) rögzített
földbe kell vetni. Vetése az időjárás szerint
április hó első felére esik s a jó minőségű ma-
ból kat. holdanként 15 kg.-t kell számítani.

K. K.

Szilvafalevek vörösfoltossága. 412. kér-
dés. Mi okozza a piros foltokat a szilvafa
levelein és hogy a szilvák éretlenül megkékül-
nek és leesnek? Hogyan lehet védekezni ezen
betegség ellen?

E. L.

Felelet a 412. sz. kérdésre. A szerkesztőség-
günkhöz beküldött szilvafalevek vörösfoltossá-
gát a *Polistigma rubrum Tul.* gomba okozza.
Igen gyakori betegsége ez a szilvafának, amely
abban nyilvánul, hogy a levelek vöröspettye-
sek lesznek. Az élénkpiros levélfoltok különböző
alakúak, többnyire kerekdedek, többé-kevésbé
husosak, sokszor összenöttek, úgy, hogy a
levéllemez egy jókora részét befedik, máskor
különállóak. E foltok alsó oldalán igen apró,
sötétebb pontok láthatók, amelyek nem mások,
mint a betegséget előidéző gomba egyik fejlő-
dési alakjának, a spermogoniumnak pörusszerű
nyílásai. A gomba vöröses összefonott gomba-
fonalat bocsát a levél felszínére. E gombafonalak
fogják fel a spermogoniumok által kilökött
spermatiumokat s azokkal összenönek, egybe-
olvadnak. Ily módon megy végbe a terméstelep
megtermékenyülése, amely most tovább fejlő-
dik. A lehullott leveleken levő vörös foltok
lassankint megbarnulnak és megkeményednek
s míg a levél meg nem támadott részei télen
át többnyire feloszlanak, elpusztulnak, addig a
megtámadott kemény részek nem pusztulnak
el, mert ezekben fejlődnek tovább tavasszal a
gomba fiatal termései s ha megérnek, akkor
egysejtű, szintelen tömlőspóráikat áprilistól
egész nyárig meglehetősen erővel dobják ki ma-
gukból a levegőbe, amelyeket azután a szél
széthord. Ha e spórák szilvafalevélre jutnak,
ott elegendő meleg és nedvesség mellett csi-
rázni kezdenek, a csiratömlő behatol a levél
belsejébe, fonálestés fejlődik s ismét előállnak
a fent leírt vörös levélfoltok. Ha nagymérték-
ben jelentkezik e gomba, ami pedig elég gyá-
kori eset, akkor a levelek asszimiláló képessé-
gét hátrányosan befolyásolja, a gyümölcs korai
lehullását idézi elő s a fa is szenved normális
fejlődésében.

E betegség jelentkezésének elejét veendő, a

lehullott beteg lombzatot gondosan össze kell
szedni és elégetni. A fa alját őszzel vagy kora
tavasszal fel kell ásni, hogy a netán még ott
maradt beteg levélrészek a földbe kerüljenek.
Hogy a szomszédból való fertőzés megakadá-
lyoztassék, tanácsos lesz 3—4-szer permetezni
a fákat bordói lével.

H. D.

Luczernavetés. 413. kérdés. Kötött talaju
földben 1909. májusban luczernát szándékozom
vetni. A földet gözkekével szántatom 7 hüvelykre,
szándékom a földet az eke előtt megtrágyázni
és a trágyát gözkekével alászántani. Kérdés,
hogy a gözke nem temeti nagyon mélyen a
trágyát, hogy tanácsos-e ez a munka? A luczernát
májusban védőnövény nélkül lehet-e elvetni vagy
védőnövényvel? Vetésnél a földnek meszet és
foszforsavat szándékozom adni vagy pedig
Tomas-salakt; melyik jobb a foszforsav vagy
pedig Tomas-salak? Tanácsos-e a földet a növény
vetésének idején megszántani vagy csak azt
grubberozni szükséges-e?

Sch. B.

Felelet a 413. sz. kérdésre. A luczerna szereti
a mély talajmunkát, de a tervbe vett 7 hüvely-
kes gözkekesztés egyáltalán nem mondható
mély művelésnek, amennyiben ez alig 19 cm.-nyi
mélységnek felel meg. Nem tudom milyen mély
szántásokban részesült eddig általában a föld,
de kizártnak tartom, hogy 20 cm.-es őszi szántá-
sokban már ne részesült volna. Ebben az eset-
ben a 10 hüvelykes 25 cm.-es gözkekesztést
is bátran meg lehet adni, tekintettel arra, hogy
a felhözött nyers földet a téli fagy porlasztó
hatása megszelidíti. Ha a gözke esetleg altalaj-
porhanyítókkal lenne felszerelve, akkor a 7
hüvelykes szántáson kívül még 5—6 hüvelykes
altalajporhanyítást is lehetne adni, ami legcél-
szerűbb lenne. Istállótrágyát közvetlenül luczerna
alá adni rendesen nem helyes; sok mindentől
eltekintve már csak azért sem, mert gyomossá
teszi a luczernát, a gyom pedig a luczernás-
nak főátka. Különben 7 hüvelykre leszántani a
trágyát bátran lehet, sőt száraz klímánk alatt
a 10 hüvelykes lebuktatás sem veszedelmes,
amint ezt a gyakorlat nem egy ízben beigazolta.
Megjegyzem, hogy gözkekesztéssel, tekintve
az eke gyors haladását, a trágya nem kerül
oly mélyen a földbe, mint az ökrökkel vont,
lassu járásu ekénél; inkább a barázdák oldalain
földeltek le.

Foszfortrágyázásra a Thomas-salakt ajánlom
a luczernánál, kat. holdanként 250 kg.-ot szá-
mitva, mely őszzel az érdes barázdára is el-
híndhető. Tavasszal a szántást lehetőleg kerülni
kell s helyette fogással s grubberrel dolgozni.
Ha azonban a tavaszi szántás elkerülhetetlen
(hónyomás, magasszárú gyomok stb.), akkor azt
minél sekélyebben szabad csak végezteni. A
luczerna védőnövény nélküli vetése mindinkább
terjed, még pedig a legjobb eredménnyel, miért
is annak alkalmazását bátran merem ajánlani.
Hanem májusban vetni késő, a luczernát április
első felében kell elvetni és pedig védőnövény
nélküli vetés esetén 15 kg. magot számítva
kat. holdanként.

K. K.

Meszezni a földet istállótrágyázás s foszfor-
trágyázás esetén helytelen lenne.

K. K.

Tengeriszár zsombolyázása. 414. kérdés.
Lehet-e tengeriszárat úgy, amint behordatik, el-
zsombolyázni? Szecskának csak a már kész
zsombolyázott szárat fogyasztás előtt óhajtjuk

megvágatni. Nyerhető-e ezáltal jármos ökrök és
tehenek részére élvezhető takarmány, mennyi-
ben jobb ez így, mint közönséges állapotban
és mi az elzsombolyázott tengeriszár táp-
értéke közepes szénához viszonyítva? L. I.

Felelet a 414. sz. kérdésre. Ha a tengeriszár
még elég nedvdus, akkor kétségtelenül zsombolyá-
zható, de a szálas tengeriszár zsombolyá-
zása oly nagy romlással jár, hogy így egyál-
talan nem ajánljuk konzerválni, míg ellenben
a szétépített vagy legalább szecskázott ten-
geriszár zsombolyázása már jobban sikerül, bár
mi a besavanyítást tartjuk a legjobbnak. A
zsombolyázott vagy besavanyított tengeriszár-
nak a természetes minőségével szemben az az
előnye, hogy előbbit szivesebben eszi a marha,
részint mert puhább, részint mert a szagát sze-
reti; ha pedig szivesebben eszi a marha, akkor
többet is eszik belőle s főleg azért táplálkozik
a zsombolyázott tengeriszárral jobban, mint a
közönséges, bár tagadhatatlan, hogy a meg-
puhult tengeriszárnak a keményítőértéke is vala-
mivel nagyobb, amennyiben t. i. kevesebb rá-
gást igényel, mint a száraz tengeriszár. Igaz
ugyan, hogy a besavanyítás és zsombolyázás
erjedési veszteséggel s azonkívül a takarmány
egy részének penészesedésével jár, de ezt ki-
egyenlíti egyrészt a keményítőértékbeli növe-
kedés és másrészt az, hogy a közönséges ten-
geriszárból hasonlíthatatlanul több izéket hagy
a marha, mint a másikkól. A széná tápértéké-
hez azonban bajos a zsombolyázott tengeri-
szár tápértékét viszonyítani, mert erről a
takarmányról nem rendelkezünk megbízható
elemzési és kihasználási adatokkal. Elmé-
letileg ugy okoskodhatunk, hogy a zsombolyá-
zott tengeriszár viztartalma 50% s kemé-
nyítőértéke 12—15%, míg ellenben a közé-
pes széná viztartalma 15% s keményítőér-
téke 31%, amiből tehát az következne, hogy
100 kg. szénával 260—206 kg. zsombolyázott
tengeriszár tekinthető egyenértékűnek. A marha
azonban többet képes a jól sikerült zsombolyá-
zott tengeriszárból enni, mint a szénából,
mert a tápfelvevőképességet a szárazanyagtar-
talom szabályozza, mely a nedvdus tengeriszár-
ban csekélyebb mint a száraz szénában.

Cselkó István.

Zöldtrágyázás dohány alá. 415. kérdés.
Szabolcsban fekvő gazdaságom humuszos, fekete,
középkötött, itt-ott szikkel kevert agyagtalaju;
kevésbé vízteresztő, úgy hogy tavasszal gyak-
ran vizállásos. Az éghajlati viszonyok kedve-
ztlene, nyáron és őszzel száraz, télen kevés
hóval, télen és tavasszal sok esőzettel. Az
őszi pillangósok többször kifagynak.

Tervem a távollevő földeket zöldtrágyázással
javítani. Kérem, a fentvázolt viszonyok között
mely növény volna e célra megfelelő; meg-
jegyzendő, hogy csupán őszi lehetnek tekin-
tetbe, miután zöldtrágyába tavasszal vetni
akarok. Mely növény volna szpecialiter kapa-
dohány alá megfelelő? Kérem e növény ter-
mesztési viszonyait néhány szóban vázolni.
Végül kérem, hogy a zöldtrágyázás dohány
alá milyen eredménnyel járt s nem fordul-e az
elő, hogy a talajelőkészítés ezáltal nem lesz
megfelelő?

R. J.

Felelet a 415. sz. kérdésre. Az áttelelő zöld-
trágyavetésnek a dohány természeténél annyit

Legjobbak a RESICZAI EKÉK, LOSONCZI VETŐGÉPEK és KALMÁR-féle ROSTÁK.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

**A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.**

ban nincs akadálya, hogy a dohány csak május hó folyamán kerüljön kiültetés alá, a zöldtrágyanövény kellően kifejlődve kerülhet április derekán vagy végén leszántásra. Más kérdés azonban, hogy ezen eljárás feltétlenül hasznos-e vagy sem? Először is úgy emlékezem (bár nem tudom biztosan), hogy a jövedék ilyen irányú zöldtrágyázást a dohány alá nem enged meg, bár lehetséges, hogy a kapadomány kivételén ezen rendelkezés alul. Ezt a beváltó felügyelőségnek meg lehet tudni. Ha ezen korlátozás fennáll, akkor az egész kérdés tárgytalan.

Saját tapasztalataim a zöldtrágyázásra vonatkozólag következők: Az áttelelt növényekkel ültetett zöldtrágyázás a dohányra kedvező, mert a termés mennyiségét emeli és a minőséget javítja, különösen azon esetben, ha a zöldtrágyázás foszfát-káliumtrágyázással kombináltatott. Ez azonban drágává teszi az eljárást s jó eredmény érhető el pusztán zöldtrágyázással is. Egyszer átmenetileg használva a földön a műtrágya nélküli zöldtrágyázást, a föld káli-foszfortartalmát sem támadjuk meg túlságosan. Csak hogy a zöldtrágya jó hatása egy feltételtől van függővé téve s ez az időjárás. Ha a tavasz száraz, akkor a zöldtrágya leszántása után a dohány teljesen kiszáritott földbe kerül s az eredmény rossz lesz.

Ennek a magyarázata különben egyszerű. A zöldtrágya növények tavaszi erőteljes fejlődésükre sok vizet vonnak el a talajból s ha ezt kiadó esők nem pótolják, a dohány a rendesen is jobban kiszáritott földbe kerül és silylődni fog. A zöldtrágyázás ezen módja tehát kétélű fegyver, mert előre sohasem lehet tudni, milyen lesz az időjárás. Tapasztalataim homokos talajra vonatkoznak, ahol az ismételt szántások száma nem oly fontos, mint a kötött talajnál. A kötött talajnál a zöldtrágyázás ezen módjával elmarad az őszi mély szántás, melyet a fagy porlasztó hatása miatt semmiféle más mivelet nem helyettesít. Elmarad az ismételt tavaszi földmunka is, mert legfeljebb egy vetőszántásról lehet szó a zöldtrágya leszántása alkalmával. A kötött talajnál tehát ezek nagyon is nagy figyelmet érdemlő momentumok. Végül nézzük a vetőmag kérdését. Említett talajban csak a szőszösbükkönyről, az őszi takarmánybükköny és borsórol lehet szó, őszi rozsszal keverten vetve (2/3-ad rész bükköny, 1/3-ad rész rozs). Ezen takarmánybükköny ára ez idén igen magas. Emellett az őszi bükköny s borsó jelzett viszonyok között könnyen van a kifagyásnak kitéve, tehát az ellentálló szőszösbükköny jöhetne csak figyelembe, melynek magja ez idén pláne rengeteg drága. Nézetem szerint ily talajviszonyok mellett többre lehetne menni alapos talajmunkával, pl. őszi középmező s ezt követőleg mélyítő szántással, tavasszal fogasolás, grubberolás s vetőszántással. K. K.

Beteg burgonyatövek. 416. kérdés. Burgonyavetéseimben néhány nap óta észlelem a phitophthora szórványos fellépését; kérdem, hogy eme betegség terjedésének elejét vehetem-e azáltal, ha a beteg bokrokat felszedetem s a beteg burgonyaszárt a tábláról lehordatom?

V. H.

Felelet a 416. sz. kérdésre. Feltéve, hogy tényleg phitophthora bántja a burgonyát, a beteg tövek felszedése és eltávolítása czélszerű lesz, mert ezekről hordja szét a szél, eső, rovar stb. a gomba nyári szaporodó szerveit, a konidiákat, amelyek révén e betegség igen rohamosan képes elterjedni. Mindenesetre czélszerű lesz azonban a még megmaradó egészséges bokrokat megpermetezni 1-1 1/2% os bóróli levelel azért, hogyha már rájuk kerültek volna is a

phytophthora konidiái, ezek ne legyenek képesek kicsirázni s a növényt fertőzni. A permetezés eszközölhető kézi permetezővel, vagy ha nagyobb terület megpermetezése forog fenn, fogatos permetezővel. Szükségesnek véljük e helyen figyelemztetni kérdéstevőt arra, hogy Pozsony megyében alkalmunk volt nagy mértékben látni a burgonya két veszélyes betegségét, u. m. a gyűrűsbetegséget és a levélfodrosodást. Ezek ellen a permetezés nem használ. Ha tehát nem lenne teljesen bizonyos abban, hogy tényleg a phitophthora bántja a beteg burgonyatöveket, az esetben azt ajánljuk, küldjön be néhány beteg burgonyatövet gyökereztől és gumóstól Magyaróvárra a kir. növénykörtani állomásra, ahol azokat alaposan megvizsgálják, a baj igazi okát megállapítják s értesítik beküldőt a követendő védekezésmódokról.

H. D.

Buzavetés tengeri és csalamádé után. 417. kérdés. Tanácsos-e magtengeri és takarmánytengeri (csalamádé) után búzát vetni, nem-e kell félni, hogy kellő páczolás mellett is üszökös lesz, továbbá lehet-e közepes termésre számítani? A föld egyébként jó buzatermő és elég jó trágyaerőben van.

K.

Felelet a 417. sz. kérdésre. Hazánkban a búzát tengeri és csalamádé után vetni általában szokásos. Ami a tengerit illeti, ez jó előveteménye a búzának különösen akkor, ha erre való tekintettel korábban érő tengerit (például pignollettót vagy amint a gazdák nevezik: cinquantinót, székelyt, florentint, kanadait stb.) vetünk. A kései tengeri már kevésbé jó előveteménye a búzának, mert későn szabadítván fel a földet, a buza a rendesen jóval későbbben kerülhet — a gyakran felületesen megmunkált földbe — vetésre. Ezzel nincs az mondva, hogy ilyen kései vetésű buza nem ad megfelelő termést, az mindenesetre fokozottabb mérvben van a téli s korai tavaszi időjárás esetlegességeinek kitéve, mint a koránérő tengeri után idejében elvetett buza. A rendesebben kezelt gazdaságok nagy részében, épp erre való tekintettel, kétféle tengerit szoktak természetesen és pedig egy korábban érőt, melyet buza követ s egy későn érőt (pl. közönséges magyart), melybe tavaszt vetnek.

A csalamádé bizonyos feltételek betartása mellett szintén igen jó előveteménye a búzának. Ezek egyike, hogy a csalamádét közvetlenül trágyás földbe vessük; ez esetben az utána következő buza erőteljes fejlődése biztosítva van. De nagy szerepet játszik ezenkívül az időjárás is. A csalamádé a földet — ami a sűrű vetéssel is nagyra nő — tengerinél természetesen — erősen kiszáritja. Ha már most a buza elvetéséig a föld nem ázik át kellőképpen, akkor bizony a buza silylődni fog az előrement trágyázás dacára is. Ez az oka annak, hogy a csalamádé előveteményről oly eltérők a nézetek. Ennek figyelembevételével az mondhatjuk, hogy kellő trágyaerős földet feltételezve, a korai vetésű s korán lekerülő csalamádétáblák jó előveteményei a búzának, mert a föld jól előkészíthető (különösen ha a csalamádétárlót a föld felszabadulása arányában azonnal megszántjuk) s a vetés idejéig ismételtlen átázhat; a trágyázatlan vagy pedig későn vetett s későn kasza alá kerülő csalamádé ellenben nem tartozik a buza jó előveteményei közé. Különben ez idén még a korai csalamádé sem lesz valami jó elővetemény, tekintettel az uralkodó, hosszantartó szárazságra; de ha a felszabadult föld megszántatott, akkor beálló esőzések esetén megfelelő eredményt várhatunk. A rendesen s gondosan vég-

zett páczolással eléggé biztosan védekezhünk a kőszög ellen, de már a szállongó üszöggel szemben nem. K. K.

A bérbeadó visszatartási joga és az új végrehajtási törvény.

Az a hadjárat, amely az új végrehajtási törvény ellen a merkantilista sajtó hasábjain megindult, hogy sikert érhesen el, azokat igyekszik maga számára megnyerni, akik a nyomtatott belü igazságában bizva csekély fáradsággal félrevezethetők és megijeszthetők. Így sikerült a budapesti háztulajdonosok egy részét annyira megijeszteni, hogy immár gyakori eset, hogy a kisjövendelmű emberek csak félévi lakbérösszeg lefizetése esetén kaphatnak lakást, mert a háziurak attól tartanak, hogy visszatartási joguk korlátozva van és így a lakók egyszerűen nem fizetnek és butoraikkal együtt tovább állanak.

A lakbérúzsora mellett még csak éppen az hiányzik, hogy a félrevezetett háztulajdonosok előre követeljék a félévi béreket, akkor azután majd újból félreveheti a sajtó a harangot és támadhat mindenkit, amint ezt tenni szokta. Remélhetőleg azonban a háztulajdonosok mihamar be fogják látni, hogy félre vannak vezetve és aggodalomra nincs okuk, mert az új végrehajtási törvény az ő törvényes zálogjogukat nem érinti. A bérbeadó törvényes zálogjoga ugyanis a régi végrehajtási törvény 72. §-ában van szabályozva, amely így hangzik:

„Törvényes zálogjog illeti a bérbeadót a kibérelt helyiségben levő ingóságokra félévi bérösszeg erejéig, a haszonbérbeadót pedig a haszonbérrel jóságban levő vagy ahhoz tartozó terményekre, gazdasági felszerelvényekre és lábasjóságokra egy évi haszonbér összeg erejéig. Ezen fél évi bérösszeg, illetőleg egy évi haszonbér erejéig érvényesíthető a törvényes zálogjog akár a már lejárt, akár a legközelebb lejárandó, akár a részben lejárt, részben lejárandó részletekre nézve és pedig arra való tekintet nélkül, hogy az ingóságok a bérelő vagy haszonbérelő tulajdonát képezik-e avagy nem. Azon tárgyakra azonban, melyek a bérelő vagy haszonbérelő birtokába törvény által tiltott módon jutottak, törvényes zálogjog ki nem terjed.”

Ezt a §-t az új végrehajtási törvény hatályában fenntartotta és a bérbeadó, vagy haszonbérbeadó törvényes zálogjogát nem érintette, ez a törvényes zálogjog ugyanis független a végrehajtási jogtól és kiterjedt a bérlemény területén levő összes ingóságokra csak úgy, mint a kereskedelmi törvény 309. §-ában körülírt megtartási jog, amely szerint a hiteltelő lejárt követeléseit tekintetében megtartási joggal élhet adósának azon pénzeire, ingóságaira és értékpapírjaira, amelyek ennek akaratával tényleges birtokába vagy rendelkezése alá kerülnek, feltéve, hogy nem valamely meghatározott célból adattak neki át.

Ugyanígy nem érinti az új végrehajtási törvény pl. a szállítmányozónak a kereskedelmi törvény 388., a fuvarozónak a 411. s a közraktári vállalatnak a 438. §-ban szabályozott törvényes zálogjogát sem, amely őket a szállítmányozási, fuvarozási vagy raktárdíj iránti követeléseik tekintetében a vonatkozó összes ingóságokra nézve megilleti. A közraktár tehát a beraktározott ingókra, tekintet nélkül azok lefoglalható voltára, törvényes zálogjogát csak úgy fogja gyakorolni mint eddig, lévén pedig a bérbeadó törvényes zálogjoga a közraktárral azonos természetű, természetesen az is, hogy az ő törvényes zálogjoga is érintetlen marad.

V. Gy.

Védjegy	ASBEST-PADLÓ	Védjegy	ASBESTPADLÓ	A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS LEGJOBB PADLÓJA!
Krumholz-féle Asbestpadló-készítő vállalat				
SCHÖNFELD és BALLA				
Budapest, VII., Hungária-körút 157.				
Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójának burkolására különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt máris nagy elterjedtségnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített muakák jegyzékével és árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.				

A kenderkóró aratása géppel.

Egyuttal felelet a 369. sz. kérdésre.

A kender aratása e különben fontos kultúr-növényünk természeténél a legdrágább és rendszeresen a legtöbb bajjal járó munka, miután egyrészt sok és ugyancsak gyakorlott munkást kíván, hacsak nagyobb kárnak nem akarjuk magunkat kitenni, másrészt pedig ezen munkások gárdája rendszeresen nem a gentleman-ek sorából kerül ki, miáltal e fontos munka lebonyolítása nem tartozik a gazda legnagyobb kellemségei közé, hanem örülünk, ha azt szerencsésen elvégeztük. Nagyon is természetes tehát a gazdák azon törekvése, hogy e munka olcsóbbá tétele mellett függetlenítsék magukat a munkások nem mindig méltányos követeléseitől, amit a kenderkóró géppel való kaszálása által elérni véltek. E törekvés nem új, egyes kender természetű gazdák már régen kísérleteztek ezzel és most, hogy az utóbbi években kendertermesztésünk fellendült és a munkáviszonyok rosszabbodtak, nem csoda, ha e törekvés mind sürűbben nyilvánul.

Azt tartom, nem végzek meddő munkát, ha e kérdéshez mint gyakorlati gazda, ki a kender már több éve 100 kat. holdon felüli területen természetesen és alkalmam van azonkívül a kendertermesztést 1000 kat. holdnyi területen közvetlen közelről szemlélve, az itt végzett kísérletekről, valamint az elért eredményekről a következtetéseket levonni, hozzászólók és azt minden oldalról megvilágítom. Hogy azt megtehessem, ki kell terjeszkednem a kenderaratás gyakorlati kivitelére is, mely munka tulajdonképpen 3 munkából áll, t. i. a kender vágásából, annak kévébe való kötéséből és ezen kévék kupokba való rakásából. Sokszor, különösen kedvezőtlen időjárás folytán, szükségessé válik még egy negyedik munka is, t. i. a markok forgatása, hogy azok gyorsabban száradjanak. Ezen munkák közül géppel csak az elsőt, t. i. a kaszálást lehet végezni, míg a kötözést és összerakást csak kézi erővel. A gazda szempontjából, különösen akkor, ha a kenderkórót valamely gyárba szállítja, nagyon fontos annak vágása illetve kaszálása, mert ha csak közvetlenül a föld fölött el nem vágjuk a kender, könnyen 1—2 q kórót veszítünk a termésből,*) ami bizony elég nagy kár. Tudjuk, hogy a gyakorlott és jóra való kendermunkás a kórót oly közel vágja el a földhöz, hogy tarló alig marad, tehát e munka nagyon közel van azon ideális munkához, amely a gazda szemé előtt lebeg.

Nézzük most már, hogy végzi e munkát a gép. Meg kell említenem, hogy kender először 1905-ben vágattam géppel és pedig a Hofherr és Schrantz-féle „Favorita” marokrakóval, azonkívül alkalmam volt ugyanazon év nyarán résztvenni azon kenderkaszási kísérleteken, melyeket Michéls Károly, a hírneves bácskai kendertermesztő és gyáros végzett „Flaminienhof” nevű Szerémségi bérletjén a Mc. Cormick-gyár által külön e célra Amerikából hozott gépekkel és hogy 1906-ban munkában láttam a Johnston-féle kovácsolt vas marokrakót is. Tapasztalataim

*) Lásd Sierbán: A kendertermesztés és aratás 30. oldalát.

amellett szólnak, hogy igenis lehet kender bizonyos feltételek mellett kaszálni, különösen akkor, ha az illető gazda azt éppen akarja, de az is áll, hogy az a legtöbb esetben oly nehézségekbe ütközik, hogy a géppel való aratás nem gazdaságos.

A gépek, melyeket munkában láttam, körülbelül egyforma munkát végeztek, valamennyi aránylag nagy tarlót hagyott, akár-hogy is állították azt; a munka minősége nem annyira a gép rendszerétől, mint inkább a kaszáló kenderrel függött. 150 cm. magas kender minden marokrakó elé jó levágja és elég szabályosan marokba is rakja, de nem úgy a 200—300 cm.-nyit, itt a markok már rendszeresen össze vannak kuszálva, ha azt mindjárt a Johnston-féle, ugynevezett kendervágógéppel is kaszáljuk; ahhoz hozzájön még az a körülmény is, hogy ily kender mindenféle gép szecskáz, azaz a már egyszer levágott kender saját súlya folytán az asztalon előre csuszva, még egyszer, esetleg többször a kasza elé kerül, mely annak végéből bizonyos darabot levág, ami persze a földön maradvá eléggé nagy kárt okoz. A gépek munkabírása azonkívül csekély, miután ritkán bírunk a gép egész szélességével dolgozni, a legkisebb szél pedig éppen lehetetlenné tesz minden munkát. Ennek dacára szükség esetén túl tehetnénk magunkat mindezen, ha a géppel kaszált kender felkötése tényleg oly olcsó lenne, mint azt Füredi tanár ur a „Köztelek” 56-ik számában állítja. Tapasztalataim éppen az ellenkezőt igazolják. Nagyon lassu és bajos dolog az, különösen ha rendszeren el akarjuk végezni, a baj pedig a kender hosszúságával csak hatványozza magát. Gyakorlott kendermunkás ilyen munkát szakmában el nem vállal, pedig Isten ments ezt holmi gyakorlatlan napszámokkal végeztetni. E munka minősége minden kritikán aluli lesz és mindamellert mérgeződrága; volt rá eset, hogy az annyiba került mint máskor az egész aratás szakmában. S így a legtöbb esetben ez a körülmény dönti el a géppel való kenderaratás sorsát.

Ezek után a géppel való kenderaratás előnyeit és hátrányait röviden a következőkben foglalhatjuk össze:

I. **Előnye** csak akkor volna, ha sikerülne a kender felkötését és összerakását szakmában olcsón végeztetni, úgy, hogy az aratás tetemesen olcsóbbodna. Az összeg, melyet így megtakarítunk, kell, hogy fedezze azon veszteséget is, mely a gép által hagyott nagyobb tarló és a levágott kender szecskázásából előáll.

II. **Hátránya.** 1. A gép, akárhogy állítjuk azt, nagyobb tarlót hagy és amellert a kender szecskáza. Ezáltal kat. holdanként több q-ra menő kárunk lehet, mely a kender magasságával nő.

2. A markok összekuszálása. Minél hosszabb a kender, annál jobban érvényesül e hátrány, ezáltal pedig a felkötés tetemesen megdrágul.

3. A gép munkabírása csekély.

4. Szélben nem lehet dolgozni.

5. Drága a lekaszált kender felkötése, olyannyira, hogy egyes esetekben azáltal a géppel való aratás nem olcsóbb mint az aratás kézzel. Az előbbiekre való tekintettel én nem mer-

ném senkinek se a kenderaratást géppel ajánlani, különösen akkor, ha e célra külön gépek beszerzése volna szükséges. Ha tehát a kérdéstevő urnak marokrakója van és sikerülne neki a felkötözést és összerakást szakmában kiadni, bátran végezhet egy kisebb kísérletet, de óva intem egy nagyobb terület géppel való aratásától.
Steinhausz Frigyes.

Úti mozdonyral való gözszántás és szalmapréselés bemutatása Galánthán.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 28-án két gépujdonság bemutatását rendezte a diószegi uradalom galánthai gazdaságában. Az egyik az *úti lokomotívval eszközölt tarlóbántás és mélyművelés*. A szántás kötött, szurkos olyan talajon történt, amelyet rövid idő alatt már ötször mélyítették, ennek dacára erősen ülepedett s mély repedésekkel ellátva volt, ami az ideai szárazságnak az eredménye. Az uradalom a tábla szélén tarlószántással szép munkát végzett. Mellette dolgozott az *Első m. gépgyár r.-i. úti mozdonya egy hétéstű ekével*, melynek feladata volt ugyanolyan tarlóbántást végezni. Ezen talajban azonban a megkövetelt tarlóbántás azért nem sikerült, mert a gép nagy járókerekei olyan erős nyomást gyakoroltak a talajra, hogy az utána haladó eketettek eme erősen összeréselt földszalagot csakis széknagysága vastag nagy rögökben hasították fel, egyébként pedig a tarlóbántás apró porhanyítását utól nem érhették, mert általában a fe'szántott tarló határozottan a gözeke-szántás jellegét viselte magán. A hét ekéből így öt mégis meglehetősen egyenlően dolgozott, úgy, mint öt jól összeigazitott ökröfogát ekéje, de a két szélső eketést barázdája mintegy tenyérnyire örömlöta felül az öt-öt barázdát s emellert csupa nagy rögöket hozott a felszínre. Régi dolog, hogy felette kívánatos gözerővel a tarlóbántás elvégezése, amit idáig az eddigi gözekkel elérni nem sikerült. Ezen kísérlet ugyan közelebb hozta ezen kérdés megoldását, azonban ez sem oldotta meg a bemutatott eredményvel, mert a mostani tarlóbántás helyett egy rendes szántást láttunk. A hetes eketést egy erős háromszögletes keretre van szerelve, mely három kerekben jár, azonban a hátulsó barázdában járó kerek és a tarlón járó kerek nem jártak egymást támogatólag a földön, amiért az eketést járása sem lehet egyenletes. Minden körülmények között a kerek magasságát szabályozó függélyes tengelyek mérezével látandók el, másként ma az ekék egyforma mély járása csakis szemmérték után állítható be.

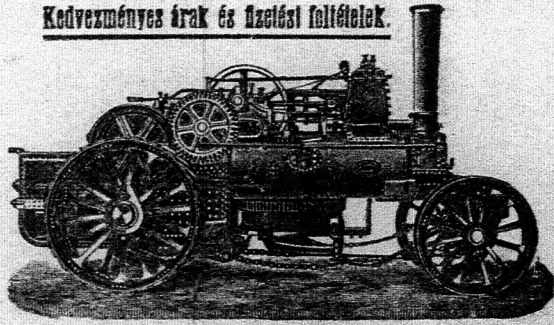
A bemutatott úti mozdony 15,225 koronába kerül, amelylyel tulajdonképpen a gyár szerint csépelni, szántani és szállítani lehet. Csak hogy a cséplés és szántás rendszerint összeesik, így a gép kettős célja csak ritkán érhető el.

Feltűnt, hogy az úti mozdony szemmeláthatólag lassan haladt a hét ekével, így teljes munkaképességét sem mutathatta be.

A *mélyszántást* ugyanazon úti mozdony egy ötös eketettel mutatta be, mintegy 10 hüvelyk mélységre, ezen szántás határozottan jobbnak

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és dízelolaj feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.**Teljes gözeke-készleteket és gőz-utihengereket**

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gözeke- és Magyarországi igazgatóság gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

tavaszi kedvező kilátásokkal szemben nagyon lerontották a tényleges eredményt úgy, hogy „a helyzet pesszimistikus megítélése lehet csak helyénvaló”. *Rozsban* gyenge közepes termésről számol be a francia jelentés, ugyiszintén *árpa* is jóval kevesebb és gyengébb minőségű a tavalyinál. Egyedül *zabban* nem mutatkozik lényegesebb csökkenés a múlt évi terméshez képest s itt a minőség is megfelelőnek ígérkezik. A jelentés mindezek alapján megállapítja, hogy minden előfeltétele megvan az árak szilárdságának, sőt további emelkedésének. A buzaárakat az idei kampányban a francia gabonaárjegyző iroda véleménye szerint Észak-Amerika fogja diktálni a világpiacra, a többi kivételi államok készletességére folytán; ezért a tulajdonképpeni irányzat csak ezután fog kialakulni. A jelentés befejezésül azt a tanácsot adja a francia gazdáknak, hogy ne siessenek gabonájuk eladásával, mert az árak további javulására van biztos kilátás.

Salétromkészletek Chilében. A mezőgazdaság részére szükséges salétrom harmincz év óta drágul. Az utóbbi tíz évi áremelkedés arra készítette a vegyészeket, hogy a levegő nitrogénjét vegyi uton alakítsák át salétrommá. Erről különben lapunkévi 52. és 54. számaiban a *vegytani* rovatban számolt be egyik jeles vegyészünk. A salétrom drágulását mindig a chilei salétromtelepek kimerülésével okolták meg és ize a Vegyészeti Lapok jelentése szerint a kimerültségről szó se lehet még hetven évig. A chilei kormány megbízásából *Bertrand* mérnök kutatásokat végzett és megnyugtató eredményekre jutott. Ezek szerint a kutatások szerint, ha a jelenlegi telepeknél többre egyáltalán nem bukkanának és a most működésben tartottakat a rendszer 90 ezer tonna helyett csak 60 ezerre számítja négyzetkilométerenként, a készlet még mindig 220 millió tonna. Feltéve, hogy a kiaknázás évről-évre 50 ezer tonnával fokozódik, míg az 5 millió tonnát eléri, akkor is 47 év múlva még 87 millió tonna készlettel fog Chile rendelkezni, amely további 17 év múlva, tehát 1922-ben apadna ki. Itt a készletek minimumát vette számításba *Bertrand* mérnök. De ha tekintetbe vesszük, hogy a chilei 7 kilométer széles salétromtermelő sávon belül mindig újabb és újabb telepeket tárnak fel, de másrészt az is, hogy Chilében a 15% salétromot tartalmazó caliche óriási mennyiségben áll rendelkezésre, arra az eredményre jut a kutató mérnök, hogy 1000 millió tonnából álló a chilei salétromkészlet és így az európai mezőgazdaságnak nincs mitől tartani, belátható időközön belül nem következhet be a salétromhiány.

Mikor ezeket olvassuk, mégis gondolkodóba ejt, hogy miért drágul tehát a chilei salétrom rohamosan? Bizonyosan a termelés és a szállítás drágítja, melyre az emelkedett munkabérek gyakorolnak nyomást. De legyen a salétrom áremelkedésének bármely oka, nekünk az a tény elég, hogy drága és így kötelességünk kutatni minden oldalról a salétrom olcsóbbá tételét. Nevezett cikkben beszámoltunk a salétromelőállítás módok azon alakjairól, amelyek komoly irányúak és eredményesen alkalmazhatók. Ez alkalommal mégis megemlítenének tartjuk azt, hogy éppen lapunk szakcikkei alapján a földmivelési kormány is érdeklődik a salétromkérdés megoldása iránt és evégből szakközvegi tanulmányozásra utasította.

Szövetkezeti oktatás a hadseregben. A Magyar Gazdaszövetség érdekes felterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez a katonaságnak szövetkezeti uton való oktatása tárgyában. A felterjesztés utal azokra a sikerekre,

melyeket a katonaság mezőgazdasági oktatása már is felmutat és felkéri a honvédelmi minisztert, hogy ezzel kapcsolatban a szövetkezeti oktatásban is részesítsenek a katonák, megpendítvén azt az eszmét is, hogy az ez irányú oktatás gyakorlati formában is a katonaság körében alkalmas szövetkezetek létrehozásával valósíttassék meg. Utal a Magyar Gazdaszövetség e téren az olasz „Unione Militare” és a francia hadseregben szövetkezeti alapon működő intézményekre, melyek a katonák élelmi és egyéb szükségleti cikkei, sőt kisebb hitelkérelmek kielégítését, az otthon levő családtagok segélyezését, stb. művelik. Kifejti a Gazdaszövetség emlitett előterjesztése az ily szövetkezetek hasznos kihatásait úgy az együvértartozás, mint később a polgári életben a szerzett tapasztalatok felhasználása tekintetében s ezen előterjesztése támogatására egyúttal a földmivelésügyi és a vallás- és közoktatásügyi minisztert is megkereste.

Komlótermés jelentés július hó végéről. A májusi általános szárazság után júniusban helyiül-közzel eső volt is, nem is; júliusban a komlóskertek egyenetlen fejlődést mutattak. De nemcsak országreszeenként, de szűkebb vidékeken, sőt egyes kertekben is egyenetlen kivirítással fejlődtek a komlótőkék. Utóbb a domboz vidékeken volt már több napos eső s a tobozfejlődést talán ki fogja egyenliteni, de az országos termésreménységek körülbelül így állanak: jó termés 8—10%, közepes 40—45%, mérsékelt közepes 40%, gyenge termés 12—5%. Országreszek szerint: a *Királyhágón* 10—20—30 db mellékgát nőtt ugyan, de azok kurtán maradtak, naposabb helyeken a tobozosodás is kezdődik. Általán a szárazság tett 3—8% kárt, bár július 3 ik hete óta egész Erdélyben naponként vannak esőzések, ezért még a tobozfejlődéstől sokat remélnek, így 350—500 kg.-ot is kat. holdankint. Igen szépek a kucsalutai és illyefalvi kertek. Segesvár környékén $\frac{1}{2}$ Székelykeresztúrtól $\frac{2}{3}$ termés remélnék. A másik nagy komlóvidéken, az *Alföldön* még inkább gyengébben állanak a komlóskertek, mert egész nyáron is alig volt eső, ezért a szikesebb, agyagosabb helyeken már fonyad a komlólomb, pedig alig-hogy a tobozosodás általános lett. Nagyváradon már a szedés is megindult (korai saazi). A Bácskában a jól művelt kertek eléggé jól állanak, 300—600 kg. termést remélnének. Sok helyen főm minőségű a toboz. A *Felföldön* júniusban aránylag jól állottak a kertek, a júliusi esők még inkább segítettek, de azok nyomában jövő *viharok* sok kárt tettek. Átlagban 150 kg. termést remélnék, de helyenként (Alsó-Zsember) 600 kg. a termésreménység. A korait már júliusban leszédtek. Kilogrammonként Saazból 2 kor. 40 fillért ígérnek ugyan lanyhán. A *Dunántulón* a korait már leszédtek, kat. holdanként 250 kg.-ot adott, a kései fajta jobb termést is ígér. A minőség általán kitűnő. Viharkár 6—8% volt. Állati kár az idén országsszerte kevés volt. Penészkárról már inkább hallik. Így a Bácskában s Torontálban rohamosan terjed a *rezes penész* (Kupferband) s némely kertben már is 20—30% kárt tett. Az ország 18 helyén végezték állami műtrágyakísérletek ebben a szárazságban seholsem mutattak fejlődésbeli különbségeket, ám az öreg Khün szerint: a mázsa mutatja meg az igazságot!

A *külföldön*. Csehországban — mint a cseh komlótanár írja — szintén megérkeztek július végére a váravárt esők s vigabb lett a kivirítás, bár helyenként a jégeső tett károkat, szárazabb talajokon pedig még nem ért tetőt sok inda; az a vélemény tehát, hogy semmi esetre se lesz teljes termés, csak közepes. A

szedés augusztus közepén indul meg. *Delstájerországban* is sokat remélnék egy jó esőtől, a korait ott már szedik. *Württembergben* bekövetkezett a bőséges eső, erőteljesebb lett a komló fejlődése s jó mivelésű kertekben jó termést remélnék.

Az *értékesítés* terén még alig történik valami. A nyári komlótermesztő helyekről megindultak Saaz és Nürnberg felé az 5 kilós postakomlók: amott kilóját 2.40 koronáért veszik nem nagy kelettel, emitt a stájer nyári komló fontját 1 márkával fizetik, hát nem nagyon erőlködnek! Stájerországba már megérkezett néhány idegen vevő, a mi Dunántulunk néhány komlótermesztő uradalmában is lesi már 1—2 ügynök nyaralva — a komló szárítók működését, a Bácskában már élénk levelezésben vannak a helyi alku-szokkal, sőt egy-két ilyen vállalkozó jó reménységekkel önálló üzleteket akar kötni, Erdélyben még minden csendes.

Zabszállítás a hadsereg részére. A cs. és kir. közös hadsereg részére 1909. évi január 1-től december 31-ig terjedőleg szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termények beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvévo állomás

Termény	Lugos	Fehér-templon	Nagykikinda	Debrecen
Zab q. — — — —	3020	2300	7000	9170

Termelői ajánlatok f. évi szeptember hó végéig a hadtest hadbiztosságánál benyújthatók. Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a temesvári cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

Rozs- és zabszállítás a hadsereg részére. A budapesti cs. és kir. katonai élelmező-raktár (VI. Lehel-utca 41.) 1000 métermáza *rozset* és 1000 métermáza *zabot* fog közvetlenül a termelőktől s a mezőgazdák egyesületeitől kézi vásárlás utján megvásárolni. Bevásárlási napok: *kedd, csütörtök és péntek* délelőtt 8 órától 11 óráig és délután 3 órától 5 óráig. A megvételre ajánlott gabonának utolsó termésének teljesen érelnének és száraznak kell lennie. A rozs hektoliterenkint legalább 69 kg., a zab pedig legalább 41 kg. súlyjal bírjon. Egyes mezőgazdáknak 100 mm.-ig, termelők egyesületeinek 500 mm.-ig terjedhet a felajánlott gabona mennyisége. Az ajánlatokkal együtt legalább is $\frac{1}{2}$ kg. nyi súly minták nyújtandók be. A társzerü minőségű gabonért ab élelmező-raktár a következő helyi árakat fizeti: 100 kg. rozset 20 kor. 84 fillért, 100 kg. zabért 17 kor. 69 fillért. Átvétel után a gabona ára azonnal kifizetetik. Kincstári zsákok díjtalanul legfeljebb tíz napig köcsönözhetnek. Az átvétel körülményeire vonatkozó felvilágosításokat a budapesti cs. és kir. katonai élelmező-raktár adja meg.

Apró hírek. Pozsonyi sörárpavásár. A pozsonyi sörárpavásárt az idén augusztus 15-én tartják és amint értesülünk, igen élénk érdeklődés mellett. A bejelentések jóval túlhaladták az előző éveket.

Parcellázás. Az Eszény község határában levő 1300 holdas Lónyai gróf birtokát a földmivelési miniszter támogatásával és közreműködésével parcellázzák. A vásárlók Eszény, Agtelek és Szalóka község kispapjai, akik már jelentkeztek és az előzetes megállapodás kész.

Szőlők állása. A magyarországi szőlőtermés igen szépen mutatkozik. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületéhez beérkezett terméstudósító jelentések szerint, bár szárazság

A Magyar Gazdaszövetség

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbérleti társaságok létesítésénél és tanácsot ad minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdáköröket alakít. Abból a célból, hogy a földmivészeknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földvételit és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelenise be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40.

uralkodott egyes vidékeken, a kilátásmégis igen jó, főleg ha a következő idő derült és meleg lesz. A meleg napokat pedig a Meteor időjelző szeptember és októberre már legutóbbi számában jelezte és így biztosra vehető a jó börtérme az idén.

Gazdasági dátumok. Augusztus 15. III-ik sörárpavásár Pozsonyban.

Augusztus 15. Sörárpavásár Pozsonyban.

Augusztus 15. Folyamodványok benyújtásának határideje a gödöllői állami méhészeti gazdasághoz két éves méhészeti munkástanfolyamra.

Augusztus 18-24-ig. Dinnye- és őszi barackkiállítás a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet helyiségeiben.

Augusztus 24. Miskolci XI. országos sörárpavásár. Bővebbet a „Köztelek” 60. számában.

Augusztus 24. Székely Társágok Szövetsége nagygyűlése Székelyudvarhelyen.

Augusztus 30. Szarvasmarha- és lódíjazás Veszprémben.

Augusztus 30. Lótenyésztési jutalomdíj-kiosztás Kassán.

Szeptember 6. Szarvasmarhadíjazás Pápán.

Szeptember 6. Lótenyésztési jutalomdíj-kiosztás Szepsiben.

Szeptember 6-10. Gyöngyösi mezőgazdasági és ipari kiállítás.

Szeptember 8. Lótenyésztési jutalomdíj-kiosztás Encsenen.

Szeptember 13. Tehén- és üsződíjazás Szepsiben.

Szeptember 20. Tehén- és üsződíjazás Kassán.

Szeptember 20. október 5-ig. Országos kertészeti gyümölcs- és vetőmagkiállítás Szegeden.

Szeptember 20-22. Az OMGE. negyvenedik luxusb vásárja Budapesten a Tattersallban.

Szeptember 26. Tenyészlődíjazás Marosvásárhelyen.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főszabály azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segít. Az intézet egy-egy levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

NYILTTÉR.)*

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsrakpart 8.

Bizalmi állást

keres helybeli nagyobb vállalatnál, gimnáziumi értséget és kereskedelmi akadémiát végzett, 32 éves, családost, nyug. tűzérőhadnagy, budapesti háztulajdonos és földbirtokos. Szíves ajánlatokat „Bizalom” jelleg alatt Haasenstein és Vogler hirdetési irodájába, Budapest, Dorottya-utca kér.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Legutóbbi jelentésünk óta az időjárás viszonyokban esős, zivataros rapok váltották fel egymást. A világpiacra a gabonárukban szilárdabb irányzat jutott érvényre. Impulzus erre az amerikai piacok szolgálatát. Az amerikai szilárdulás rossz terméskilátásokban leli magyarázatát, de az is lehet, hogy a spekuláció idézi elő. A német terméseredmények némileg rosszabbodtak. Angliában az árak nyugodtabb irányzat mellett alakultak, a franciaországi piacokon szilárdultak az árjegyzések. Ami a magyar és az osztrák piacokat illeti, az árak nagyobb mértékben sem változtak, annak dacára, hogy a malmok nagymértű bevásárlásokat teljesítettek. A földművelésügyi miniszteriumnak a terméskilátásra vonatkozó jelentése nem okozott nagyobb mérvű meglepetést. A forgalom állandóan nagy terjedelmű, a kínálat eléggé kielégítő. A Bánátban eég jó az eredmény. A kínálatot ellensúlyozta a malmok jó vételkedve. A Dunántulnak gyenge a terméseredménye és ily módon az alpesi tartományok és Stájerország szükségletét a Bács a, Bánát és a Tiszavidék fogja kielégíteni. A buzával szemben a rozs kevés figyelemben részesül. A forgalom csekély terjedelmű. A tengeri fejlődésére vonatkozólag a legutóbbi eszések jótékonyan hatottak. A fogyasztás élénken érdeklődik a vásárlás iránt és kénytelen magasabb árakat fizetni. A készlet kevés, közeptermékre számítanak. Zab iránt csekélyebb az érdeklődés, a minőségek gyengék. Az árpazület nehezen fejlődik, az árutulajdonosok magas árakat követelnek. Takarmányárpa iránt élénk az érdeklődés, ami összefügg az általános takarmányhiánnyal.

Az egyes gabonaneműkről és azok áraiban végbe ment változásokról napijelentésünkben számolunk be.

*) E rovat alatt közölttekkért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Napijelentés a gabonatözsdeiről. 1908 augusztus 11.

A mai buzázlet forgalma 24,000 q-ra volt tehető, 20 fillérrel olcsóbb árak mellett.

Buzában, az utóbbi napok nagyobb mérvű vásárlásai yfoltán, a malmok elég nagy készletek felet rendelkeznek. Ami piacra kerül, szívesen vásárolják. Ez idén úgy látszik igen sok az üszkös, illetve üszöghegyes buza, ami a minőséget nagyban befolyásolja.

Rozsban a kínálat elég nagy, főleg a Nyírvidékről mutatkozik eladási készség. A helybeli fogyasztás részéről nyilvánul némi érdeklődés. Az osztrák piacok tartózkodó magatartást tanúsítanak, budapesti paritásban 18.50 koronát fizetnek.

Zabban a fogyasztás csak a legszükségesebb mennyiségeket vásárolja. A forgalom minimális. Budapesten 16.00 koronát fizetnek.

Árpában az üzlet kissé vontatottabb. E hó második felére várják az üzlet teljes kialakulását. A minőség elég kielégítő és 18-20 korona közötti árakat fizetnek elsősorú sörárpaért. Takarmányárpa változatlan. Budapesten 15.50 koronát fizetnek.

Tengeriben az üzletmenet szilárd jellegű, a fogyasztás mind magasabb és magasabb árakat fizet. Az utóbbi napok időjárási viszonyai nagyban segítettek a tengeri fejlődésén. Budapesten kocsira rakva 15.50-15.60 kor-ért fizetik.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm 80.5 k. 23 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 23 K. 30 f., 1100 mm. 80 k. 23 K. 20 f., 1500 mm. 80 k. 22 K. 80 f. nyirkos, 100 mm. 80 k. 23 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 23 K. — f., 700 mm. 79.5 k. 22 K. 50 f. felső, 100 mm. 79.5 k. 22 K. — f. felső hibás, 350 mm. 79.5 k. 23 K. — f., 100 mm. 79 k. 23 K. 20 f., 550 mm. 79 k. 23 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 15 f., 100 mm. 78.5 k. 22 K. 60 f. keverék, 300 mm. 78 k. 22 K. 20 f. nyirkos, 300 mm. 78 k. 22 K. 30 f. felső, 100 mm. 77 k. 22 K. 30 f. felső.

Pestvidéki: 150 mm. 80 k. 22 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 20 f., 400 mm. 79 k. 22 K. 80 f., 450 mm. 79 k. 22 K. 40 f. hibás, 500 mm. 79 k. 22 K. 90 f., 500 mm. 78.5 k. 22 K. 90 f., 250 mm. 78.7 k. 22 K. 30 f., 300 mm. 78 k. 22 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 22 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 22 K. 60 f., 500 mm. 78 k. 22 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 22 K. 40 f., 300 mm. 76.4 k. 22 K. 50 f., 250 mm. 76 k. 22 K. 50 f., 100 mm. 74 k. 19 K. 60 f. üszkös.

Tolnai: 1600 mm. 73.5 k. 21 K. 60 f. Fejérmegyei: 350 mm. 80 k. 23 K. 35 f., 100 mm. 77 k. 22 K. 70 f., 200 mm. 76.5 k. 22 K. 40 f.

T-Bánsági: 5000 mm. 80 k. 23 K. 30 f. Bánsági: 200 mm. 80.5 k. 23 K. 30 f., 1000 mm. 79 k. 22 K. 98 f.

Szerémségi: 300 mm. 78 k. 22 K. 60 f. Arpa: 100 mm. 15 K. 40 f., 100 mm. 15 K. 30 f., 100 mm. 15 K. — f. kpl.

Zab: 100 mm. 16 K. 50 f., 100 mm. 16 K. 85 f. 100 mm. 16 K. 40 f., 150 mm. 16 K. 15 f. kpl.

Tengeri: 200 mm. 15 K. 70 f. kpl. kocsin.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	22.20 K.
Rozs októberre	18.42 ..
Zab októberre	16.24 ..
Tengeri májusra	14.30 ..
„ augusztusra	15.34 ..

Nemzetközi gabonapiacz 1908 augusztus 7-től 1908 augusztus 12-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Paris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Paris	Chicago
Buza	11	23.10	—	24.70	25. —	26.30	22.20	18.80	17.20	18.40	21.85	Szept.	23.08 ¹	—	23.92	22.40	17.68
	7	23.30	—	25. —	25. —	26.25	22.04	19.22	17.58	18.40	21.35	Okt.	22.90	—	23.98	22.58 ^{1a}	—
Rozs	11	18.90	—	20. —	20.40	22.42	16.74	—	—	—	16.77	Szept.	—	—	21.12	17.12	—
	7	19.15	—	20.10	20.40	22.42	16.66	—	—	—	16.77	Okt.	18.54	—	21.28	17.26 ^{1a}	—
Zab	11	16.90	—	18. —	16.10	21.24	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	19.10	—	—
	7	16.90	—	18. —	16.10	21.24	—	—	—	—	—	Okt.	16.28	—	—	—	—
Tengeri	11	15.75	—	17. —	18.30	19.76	—	16.91	15.32	12.93	—	Szept.	15.38 ¹	—	18.22	—	—
	7	15.80	—	16.60	18.30	19.76	—	16.58	14.96	12.93	—	Okt.	14.42 ⁴	—	17.88 ²	—	—
Arpa	11	15.80	—	20.80	20. —	23.60	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	18.34	—	—
	7	15.80	—	20.80	20. —	23.60	—	—	—	—	—	Okt.	14.64 ⁴	14.96 ²	17.70 ²	—	—

Jegyzet: 1) aug 1a) szept-decz. 2) decz. 3) apr. 4) május.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. augusztus hó 11-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 117 szekér réti széna, 16 szekér muhar, 25 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 9 szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (löhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 700 zsák szecska.

A forgalom közepes.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 680—1000, muhar 720—1000, zsupszalma 580—640, alomszalma 540—600, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbukkony 800—980, löhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju — szalmaszecska 660—710. Összes kocsiszám 189. Összes súly 226,800 kg.

Szeszület.

A szeszüzletben a forgalom az olcsóbb árajánlatok dacára is gyérebb volt és nagyobb tételek alig kerültek még forgalomba, mert a vevők olcsóbb árakat remélnek.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 162—162.50 K., adózatlanul 63—63.50 K.

Élesztőszesz adózva 161—161.50 K., adózatlanul 62—62.50 K. nagyban.

Denaturált szesz hordóval együtt 51—51.50 K. volt ajánlva nagyban kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 52—53 K. volt ajánlva fix árban és 2 K. jegyzésen alól új termelési időszakban szállítva.

Exkontingens nyersszesz prompt szállításra 35.50 K. kelt el.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 59—60 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	59	60
Finomított szesz adózva	162	162.50
„ adózatlanul	63	63.50
Élesztőszesz adózva	161	161.50
„ adózatlanul	62	62.50
Nyersszesz adózva	160	160.50
Denaturált szesz	51	52

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A lisztüzlet állandóan élénk forgalmu és különösen az osztrák piacok részéről mutatkozik nagyobb mérvű kereslet. Az elmúlt kampány utolsó idejében észlelt tartózkodás a fogyasztók részéről most érezteti a hatását és a lisztfogyasztás minden várakozáson felül. Az amerikai szilárd jegyzések folytán néhány üzlet külföldre is jött létre.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg-ként Budapestben, elegsúly tisztasúlyként, szákosztul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.	35.60	35.20	34.40	33.60	33.20	32.80	31.60	29.20
	7 1/2	7 3/4	8					
	28	25	5.20					

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K.	29.60	29.20	28.60	27.20	26.60	26	25.20

A korpaüzlet. A korpaüzlet szintén élénk, a takarmányhiány folytán a rendesen nagyobb mérvű a kereslet. Az árak szilárdak. A takarmányhiány enyhítésére szolgáló kormányintézkedések folyamathatban vannak, melyek ha eredményesek lesznek, az árak csökkenése várható.

A többi abraktakarmányok árai a következők voltak Budapestben szákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg-ként.

Finom korpa 1908. aug. száll.	11.50	11.60
Goromba „ „ „ „	11.50	11.60
Finom korpa 1908. szept.—decz. szállításra	11.60	11.80
Goromba „ „ „ „	11.60	11.80
Finom korpa 1908. szept.—decz. száll.	—	—
Goromba „ 1908. „ „ „	—	—
Rozskorpa „ „ „ „	12.30	12.40
Árpadara és árpaderce „ „ „ „	13.50	13.80
Malomkonkoly „ „ „ „	12.20	12.40
Budapesti gyári repczepogácsa „ „ „ „	14.50	14.70
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony „ „ „ „	11.40	11.50
Száritott moslék zsák nélkül „ „ „ „	13.50	13.70
Malátacsira „ „ „ „	13.50	14
Száritott répaszelet, „ „ ab állomások „ „ „ „	13.20	13.50
Szőrplé 48—50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár „ „ „ „	9.5	9.60

Elelmiszerek nagyban árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. augusztus 11-én.

Az esős időjárás folytán a forgalom az utóbbi napokban igen csendesen alakult. Gyümölcsfélékből csemegezőlő egyre nagyobb mértékben érkezik és már is szállt az ár 40 fillérre. Dinnnyéből most az apróbb áru kerül piacra, lényegtelen árváltozások mellett. Cukor-dinnnyében mérsékelt a kereslet. Szilva el van hanyagolva,

nyári alma nem kevésbé. Idei rózsaburgonya-jegyzéseink változatlanok, a kereslet normális. Vadfélék javuló érdeklődés mellett jól elhelyezhetők. Vaj csendes. Tojás változatlan.

Mal árak:

Husnemdek: vidéki marhahús hátulja 1.18—1.38 K., eleje 1.08—1.12 K., vadek: borju bőrbén, hosszan mérve, suylevonás nélkül 0.70—0.80 K., helybeli borjuhus 0.84—1 K., sertéshus szalonnával 1.30—1.32 K., lehozott sertés 1.40—1.44 K., szalonna friss 1.28—1.32 K., szalonna sózott 1.16—1.20 K., szalonna füstölt 1.28—1.32 K., olvasztani való 1.28—1.32 K., háj 1.35—1.40 K., sertészsír 1.36—1.40 K. kg-ként. Füstöltbús (vidéki) kg-ja 1.40—1.60 K., hazai sonka 1.80—2 K., szalámi magyar 3.60—4 K., szalámi nyári 1.20—1.40 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: Óz 1.60—1.80 K., szarvas 0.70—0.80 K., vaddisznó 0—0 K. kg-ként egészben, nyul nagy 0—0 K., nyul stldő 0—0 K., fogoly 0—0 K., fácán 0—0 K., erdei szalonka 0—0 K., dámvad 0—0 K. kg-ként. Fenyvesmadár kötege 0—0 K. Baromfifélék: élő rántani való csirke 1.40—2 K., sūtni való 2.40—2.80 K., liba fiatal 5—7 K., kacsa sovány 2.60—3.40 K., kacsa hizott 4—5 K., lud hizott 10—16 K., tyúk 0—0 K., pulyka 0—0 K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.30—1.50 K., hizott rucza 1.40—1.60 K., hizott pulyka 0—0 K., levestyúk 1.20—1.40 K., pulyka sovány 0—0 K. kg-ként. Poulard 1.80—2 K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Zöldesfélék: burgonya (vagonáru) sárga 9—10 K., róza 6.80—7.20 K., fehér 5—6 K., kifí 0—0 K., sárgarépa 100 db 5—12 K., petrezselyem 5—12 K., vöröshagyma makói 15—18 K., vöröshagyma közön séges hazai 10—12 K., fokhagyma 26—30 K., kaposzta 10—20 K. 100 fej. Burgonya, új 0—0 K. Kalarábé 0—0 K. 100 db, sparga solo 0—0 K., közép 0—0 K., leveessparga 0—0 K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes — K., kifejtett 0—0 K., zöldborsó, hüvelyes 0—0 K., kifejtett 0—0 K., paradicsom 10—14 K. 100 kg-ként. Uborka salátának való 10—30 K., ecsetbe 0.70—1 K., savanyítani 0.60—0.80 K. 100 db-ként. Paraj 0—0 K. kg-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 36—50 fillér, érett chasselas — fillér kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyarpmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, hatul stb.) 0—0 K., másodrendű —, harmadrendű apró áru — K., körte elsőrendű —, másodrendű 30—50 K. q-ként. Dió I. 40—60, II. 30—40 K. 100 kg-ként. Gödög dinnye — K., turkesztan és kantalu p — K. 100 kg-ként. Veres szilva — K., ringló — K. 100 kg-ként.

Vegyesárak: Bor és szeszes italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 60—76 fill. kg-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsz — fillér kg-ként. Gomba száritott 0—0 K., szappan — fill., lencse (erdélyi) — K., bab apró — K., nagyszemű — K., lencse — K. 100 kg-ként. Tojás: bácskai 72—73 K., erdélyi apróbb áru 72—72 K. eredeti ládánként (1440 db).

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4%o levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	—	Ellérig
Óreg közép „ 300—400	—	—
Fiatal nehéz „ 320 kg. felüli súly	129—130	—
„ közép „ 250—300 kg.	130—131	—
Fiatal könnyű „ 250 kg.-ig	133—137	fillérig
„ „ „ 251—300 kg.-ig	—	—
Szerbiai nehéz „ 280 kg. felüli	—	—
„ közép „ 240—260 kg.	—	—
„ könnyű „ 240 kg. terjedő súlyban	—	—

Irányzat: változatlan.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 augusztus hó 10

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
drb	drb
Hizott marhában felhajtás — 4170	Hizott marha — 3462
Csontozni való marhában felhajtás — 716	Legelőmarha (Wiedev.) 708
Összesen — 4886	Csontozni való — 716
Eladatlan maradt — 80	Összesen — 4886

Származási hely szerint:

Magyarországi — 3637	Ökor — 3405
Galicz. s. bukovinai — 325	Bika — 717
Osztrák tartományokból — 924	Tehén — 583
Összesen — 4886	Bivaly — 178

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72—78—80—83	64—69	48—62
Galicziai hizott ökör	80—86—91	70—78	—
Tarka hizott ökör	82—92—94—98	74—80	63—73
Bikák	48—68—70	74	—
Hizott tehén	52—72	—	—
Legelőmarha	48—68	—	—
Kisgazd. hizó ökör	48—58	—	—
Bivaly	34—46	—	—
Boszniai marha	30—46	—	—

Irányzat: szilárd, árak az egész vonalon változatlanok.

Szerkesztői üzenetek.

H. I. dr. Kiskunfélegyháza. Az alkalmatlan békák kifogására ajánljuk lapunk 1905. évi 34. számában képen is bemutatott békacsapdát, melyet otthon is elkészíthet. A kifogott kecskebékákat összeaprítva a baromfiaknak adjuk, ami tápláló és kitűnő baromfiétel. Ezáltal a békacsapda még hasznát is fog hajtani. Ha a fent nevezett lapszám nincs kéznél, 40 fillér beküldése ellenében a kiadóhivatal azt megküldi.

N. A. Levelét áttettük az Orsz. Méhészeti Egyesülethez. I. I. Levelét átküldöttük a kiállítás rendezőségéhez, onnan kap választ.

Méntelep Nyitra. A kérdésben feltüntetett takarmány-mennyiségek 1000 kg. élősúlyra számítva ugyan teljesen elegendők, ezt a számítás azonban előre pontosan megállapítani nem lehet, miután a takarmányozás min. denkor az egyedek kondíciójától függ és a takarmányozás sohasem lehet egyoldalú, hanem lehetőleg minél változatosabb takarmányokban kell az állatokat részesíteni. Ugy a tenyésztésre, mint a takarmányozásra nézve kimerítő felvilágosítással szolgál az Andrássowich-féle „Házinyultenyésztés és Értékesítés” című szakkönyv, mely 2 koronáért megrendelhető.

S. S. Október 1-én tul nem tartozik a gazdatisztelt megtartani, mert a próbaéve akkorra letelik és ennek következményeképpen a szerződés is megszűnik. Felmondás nincs, de mégis kötelek a gazdatisztelnak kellő időben tudomására adni, hogy a próbaidő letelte után nem kívánja folytatni a szolgálati viszonyt. Egyébként a próbaszolgálatról részletes felvilágosítást talál Vantó Gyula dr.-nak a „Birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony” című könyvében, amely a Pátria könyvkereskedésében kapható (IX. Ullői-ut 25.).

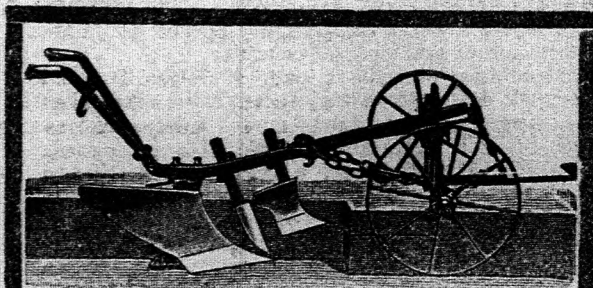
Honig Dávid Csiz. I. sz. kérdésére levelben adtuk meg a kimerítő választ. H. D.

Meinl Gyula
Budapest,
II. Kossuth Lajos utca 1.

**Kávészó behozatal
tészta behozatal
kakaó és csokoládé.**

Posta-küldemények Magyarországra minden helységébe.
Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncéliemezekkel

□ acél gerendelyvel

↔ állítható szarvakkal, önzetetéssel. ↔

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.

Háromtagu és egytagu hengerek.

Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP.-ig. Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Minden gazdának és cséplőgéptulajdonosnak okvetlenül szükséges a

BALASSA FRIGYES CSÉPLŐGÉPEK SZERKEZETE és KEZELÉSE

czímű könyve, mert

1. kimerítően tárgyalja a hazánkban használt és elterjedt cséplőgépeket;
 2. kiterjed a cséplőgépek minden egyes részére;
 3. minden egyes résznek kezelésére beható utasítást ad;
 4. bármely cséplőgép kezelésére kioktat;
 5. a szerkezetekről és minden részről külön nagyon világos ábrákkal szolgál;
 6. a különleges cséplések összes változatait ismerteti;
 7. a könyv egész tartalma gyakorlatias irányú, mindent sora a gyakorlatból van véve és annak van szánva;
 8. páratlan jó tanácsadó minden bajban, mely a gép körül előfordulhat;
 9. a könyv útmutatásának követe mellett minden géptulajdonos nagy megtakarítást érhet el.
- A könyvet 6 korona 30 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakönykereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám

Trencsén megyében, vasuti állomástól 3 km.-re fekvő

514 m. holdas birtok

eladó, esetleg még ez őszön bérbeadó. A birtok fele szántó, másik fele erdő és legelő. — Czim a kiadóhivatalban.

849

KLEIN és MEISELS bérgazdasága, posta Tiszadada, eladja saját termésű

őszi borsóját

mig a készlet tart, vevő zsákjaiban helybeli állomásra kiszállítva, métermázsánként 28 korona. Kivánatra zsákot adunk beszerzési árban.

859

Őszi vetésre eladó üszögmentes bánáti marosvideki garantált 83 kg.

vetőbuza-mag

ab **Varjas 25 kor.** métermázsánként. Kérdezősködések **Fóris József** főszolgabíró gazdaságához **Nagyfalu**, Temes megye czimzendők.

845

A pécsi baro nfi- és tojásértékesítő szövetkezet felszámolói ezenél közhírré teszik, hogy a szövetkezet tulajdonát képező, kifogástalan állapotban levő baromfi-hizláló vasketreczei szabadkézből eladatnak.

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti szövetkezet felszámoló bizottsága Pécsen és az Országos Központi Hitelszövetkezet ipari osztálya Budapesten, VIII., Baross-u. 13.

Pécs, 1908 augusztus hóban.

863

A felszámoló bizottság.

TIP!

Istállókbannéikülözhetetlen!

TIP-légypapír

Egy-egy légypapír 1000 legyet fog, mely nem dobando el, baromfi-nak kitünő takarmány.

100 darab 4 korona.

DETSINYI FRIGYES
Budapest, V., Marokkói-u. 2.

A nevezett légypapírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legmelegebben ajánlhatom.

675 Wahl Ferencz, jár. állatorvos, Monor.

UTANZATTÓL **Szölő** UTANZATTÓL
ÓVATIK! ÓVATIK!

sárgaság (chlorosis) rákfenésedés (anthracosis) ellen, biztos védekezési szer: Schloesing lecsapott vasoxidos kénpora. Lisztharmat ellen: Schloesing lecsapott egyszerű kénpora. Szőlő irt peronosporája ellen: Schloesing lecsapott rézgáliczos kénpora.

Szőlő peronosporája ellen: Schloesing permetező bordói pora. Bargonya (kolompér) peronosporája ellen: Schloesing permetező bordói pora. Üszög ellen: Vetőmagok csávázására: Schloesing bordói pora.

Szállítás a rendelés vétele napján. Ajánljuk Schloesing versenyen kívüli — a világon legjobb — permetezőjét, háti kénfújtatóját és kézi kénfújtatóját.

Schloesing Frères & Cie részvénytársaság, Marseille (Franciaország).

Vezérképviselő Magyarországon részére:

Frankl Adolf banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. Saját ház. Telefon 25-40.

Megbízható képviselők minden megyében. Ismertetések, árjegyzékek minden érdeklődőnek készséggel és díjmentesen. Védjegy földgömb. Védjegy Schloesing Marseille.

799

Ujdonság!

Most jelent meg!

HÁZIALLATAINK OKSZERŰ TAKARMÁNYOZÁSA ÉS A TAKARMÁNYADAGOK KISZÁMITÁSA

Legújabb elmélet alapján írta

KENESE FERENCZ főtitzi-tisztartó.

Amint ismeretes Dr. O. Kellner a mőckerai kísérleti állomás érdemes igazgatója a takarmányozásnak új alapot adott és azzal az eddigi elméletet nemcsak egyszerűbbé, hanem megbízhatóbbá is tette. E körülmény arra indította a szerzőt, hogy ezen új elméletet és ennek alapján a helyes és a gyakorlatban bevált takarmányozást ismertesse, a takarmányfélék tápanyagtartalmának kiszámítását pedig azzal igyekezett megkönnyíteni, hogy kulcsformában az összes takarmány-neműek tápanyagtartalmát nemcsak 100 kilogrammra vonatkoztassa, hanem 0.5 kgramtól 10 kgramig is kiszámította, miáltal a takarmánykeverékek összeállítását módfelett megkönnyítette. Ezen munka a gyakorlati gazda igényeire van szabva, megértéséhez elméleti előismeretek nem kellenek. Rövid és könnyen megérthető módon tárgyalja mindazt, amit a gazdának a gyakorlatban háziállatai okszerű takarmányozásánál és főképez az állatok hizlálásánál ismernie kell.

ÁRA FÜZVE 2 KORONA 50 FILLÉR.
YÁSZONKÖTÉSSEN 3 KORONA.

Megrendelhető a "PÁTRIA" részvénytársaság gazdasági szakönykereskedésében, Budapest, IX., Üllői-nt 25. sz. (Köztelek).

Az ihász-marczaltói csász. és királyi csikótelep parancsnoksága.

312/1908. ikt. szh.

Ököreladási hirdetmény.

A fenti csikótelepnél az idén is mintegy **36 drb**

kisorolt jármosökör

folyó évi augusztus hó 17-én délelőtt **10 órakor** eladásra kerül.

Ajánlatok törvényszerű bélyeggel és 5%-os bánatpénzzel ellátva fent megemlitett határidőig küldendők be. Meg nem felelő ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Az eladó ökrök Emilháza pusztán megtekinthetők.

Az ökrök élősúly-átlagá 600 kg.

Az ajánlás élősúly után, vagy darabonként is tehető.

Az ökrök folyó évi augusztus hó 20-áig okvetlenül átveendőek.

Kelt Ihászpusztán, 1908 augusztus hó 7-én.

Az ihász-marczaltói cs. és kir.
csikótelep parancsnoksága.

854

Bérbeadás.

A báró **Schossberger Viktor** turai uradalmából **haszonbérbe adatik:**

1. Valkói (Pest megye) gazdasága, kb. 1760 m. hold, melyből kb. 1671 hold fekete agyagos szántóföld, ehhez tartozó 1471 hl. szesz jelenlegi kontingenssel együtt. Vasúti állomása **Isaszegh és Tura.**

2. Tura (Pest megye) határában fekvő alsóréti gazdaságból kb. 1550 m. hold, ebből 660 hold szántó, a többi nagyrészen feltérhető legelő és rét.

A bérlet tartama legalább **12 év folyó évi október 1-től számítva.**

Ajánlatok legkésőbb **1908 szeptember 5-ig** a tulajdonoshoz **Tura, Pest megye** intézendők.

A feltételek ugyanott, vagy a tulajdonos titkárságánál **Buda-pest, Nádor-u. 19.** megtekinthetők. Közvetítés kizárva.

Bánáti vetőbuza.

Az őszi vetésre ajánljuk koránérő 83 kg. súlyú bánáti vetőbuzánkat 14 koronáért per 50 kg. loco Billéd.

Ezen buzát nagy sikértartalma és az érossága miatt Magyarország gőzmalmai kiválóan kedvelik.

Az 1900. évi párisi világkiállításon ezen buza az ezüstéremmel lett kitüntetve. — **Kívánatra mintát küldünk.**

A zágrábi érsekség billédi uradalma tisztartósága

BILLÉD, Torontálmegye.

851

Utánnyomat nem fizetetik.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

töfeladatát teszi ki a bentejesebb és az eddiginél nasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszertü gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet.** Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését.** Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek **berendezéséről,** vezetéséről és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését.** Elvégzi a gazdaság számadatának elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi záratokat és jövedelmezésségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál,** valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.** Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgáltat és **vitás ügyekben** a választott szakbírósi tisztelet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékecseléseket végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** törzskönyvileg **nyilvántartja.**

Gazdatisztereket és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet** kereseket nyilvántart.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és befizetés esetén az összeg visszatérítését kérészközi Adóelengedések ügyében utalgatással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányú működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

543 m. hold Zalában, vasúttól 4 km-re, szeszgyárral, téglavetéssel, cseméntgyártással, iparvállalatokkal, erdővel, urakkal. Barmikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje.

197 m. hold pilliscsabai vonalon. fővárostól 39 km-re. 4. körzék között, orvos, gyógyvíz Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pinczevel, 5 szobás lakás úveges, zárt verandával.

200 m. hold sik fekvésű, i. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel.

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, ml lakással és 5 hold díszkerttel, köves út mentén.

100 kat. hold körül i. o. bákai föld, 15 percnnyire a vasúttól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percnnyire, urlak és gyümölcsösök.

500 m. hold Szatmár megyében, vasúttól 2 km-re, kényelmes urakkal.

1676 kat. hold Torontálban a Tura és vasút mentén, köves utal, egészen avagy csak egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel.

608 kat. hold Erdélyben, vasúttól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel.

Tomcsar határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszusa kori talaj,** egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös töltesés kölcsön.

280 m. hold Budapesti fővonalon gyorsaság 1/4 óra, vasúttól 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urakkal, 60 m. h. erdőfellelővel.

486 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és nt. Vasúttól 5 km-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető.

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közeli fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészen vagy kisebb részletekben is eladó.

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 30 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemest gyümölcsös. A birtok egy darabban felszárk, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó.

2488 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kútnál épült épületekkel, 10 szobás kastélyal, szeszgyár és finomított. Jó munkáshely. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tenyésztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek.

200 hold, vasúttól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó.

555 hold Budapesti 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urlak. 40 h. dohányengedély. Jókában levő kelő számú gazdasági épületek. Ára teljes felszereléssel és vétellel 305,000 K.

Emeltes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.

513 m. h. Borsod megyében vasúttól 6 1/2, épülő vasúttól 3 km-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön helyiségekkel, melyen az urlak áll, 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buza-termő szántó. Ára m. holdanként 650 korona.

2400 m. hold sik fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszáló, 2 jó elhelyezett majorban kelő gazd. épületek. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasúti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradt.

101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel.

184 hold Pest megyében vasúttól 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó to urakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett.

139 m. hold Pest megyében vasúttól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért.

300 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól.

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, csiládnak való tágas és egészséges akással, árnyas kerttel.

Klassz birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasúttól máshoz közel, lehetőleg fővonalon.

1000 holdig cserébe fővárosi házáért, egy tulajdonban erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok.

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közeli fekvésű.

200 holdas birtok ur lakházzal, lehetőleg Kecskeméti vidéken.

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén.

2000 hold elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasúttól közeli fekvésű, szép kastélyal és parkkal, Bécsből legteljebb 6 órányira.

800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal.

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz.

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönnel.

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasúttól legteljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő.

800-1000 holdig jó földdek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház halában vagy város közeli fekvésű.

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasúttól, országút mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel.

370 hold jó trágyszerben levő házilag kezelt birtok Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében, nagy város-tól 5 kilométerre. Elegendő számú jókában levő épületekkel. Ösztöl fogva bérbeadó. Felszerelés átvehető.

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel.

800-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel.

2-3000 holdat tavasszi vagy őszi átvételre. Lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tenyésztés üzemel. Urlak legalább 6 szobás legyen.

Ezekon kívül nyit ántartjuk a **visszavándorlók** telepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetésnél.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.**

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli

mag-
gabona-
burgonya-
lisztes-
gyapju-

ZSÁK

behordási-
kazal-
repcze-
rostaalj-
waggon-

PONYVA

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.
Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, V., Arany János-utca 10. sz.

Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**

Vidéki telefon: 35-92.

„HUNGÁRIA” kettős, kézi, favéges vagy manilla-aratógép kévekötözők.
Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.

Bérlet.

Baróton, Háromszék megyében, közvetlen a községgel összefüggő 438 hold területű I. oszt. zántó és kaszálóból álló, gazdasági szeszgyárral kapcsolatos földbirtok 6 (hat), esetleg több évre is bérbeadandó. Közvetítők kizárva. Felvilágosítást nyerhetni 1908 szeptember 1-ig Baróton, azontul Sepsiszentgyörgyön. Zathureczky Gyula urnál.

862

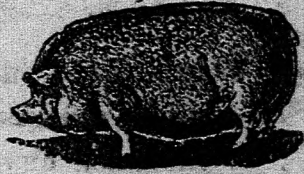
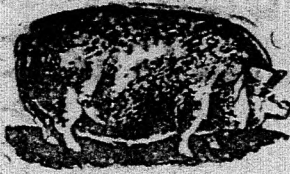
Sertéseladások és vételek legjobban és legfontosabban eszköz-
zülhetnek, sovány egy hizott állapotban

URL REZSÓ

sertésbizományosnál, Buda-
pest, VIII., Népszínház-u. 22.
(Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon: 97-05 Intorbán.

Felvilágosítással kész-
séggel szolgál.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

Eladó birtok

Bihar megyében, tulnyomóan magyar vi-
déken fekvő 1200 magyar holdas
házilag kezelt és jól felszerelt
birtok, családi körülmények folytán
eladó, holdanként 210 frtéért. Parcellá-
zásra is alkalmas, mert 800 hold kitűnő
sík fekete szántóföld, többi legelő és
kaszáló. 30 holdas belsőség nagy, mo-
dern uritakkal, vasutállomás a birtok
szélén. Czim a kiadóhivatalban „Bihar-
megyei birtok 861” alatt.

861

Nélkülözhetlen

minden fuvarosnak
szükségesnek
szabadalm-sz. nu. oragók, illetve lékímélők. A huzsá-
nál egyenlően működik a nagy a megakartás letrángokban és
szerszámokban. 0. sz. vonóró 15 mtrm. K 7.—. 1. sz. vonóró 20
mtrm. K 8.—. 2. sz. vonóró 30 mtrm. K 9.—. 3. sz. vonóró 50
K. 10.—. 4. sz. vonóró 70 mtrm. K. 12.— páronként. 857a

J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15.

Őszi vetésre ajánlunk

franczia buzát,

mely úgy szem- mint szalmáhozamra
általánosan elismerve első helyen áll,
vevő zsákjaiban Ludas vasuti álló-
másra szállítva 100 kg.-kint 28 ko-
ronáért; kívánatra mintát küldünk.
Tarnaméri uradalom, u. p.
Tarnaméra, Heves megye. 860

Elsőrendű angol tenyészkos

kapható

Engel Sándor Csillagmajor
gazdaságában, posta Sárosd,
Fejér megye. 844

Nincs többé bűz!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék
szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegy-
súlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50
K. (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacsomag
2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.
A Bonodor por vizeldék azonnali szag-
talanításra kitűnő szer. 5 kilós posta-
csomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag
2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés
készpénzért vagy utánvételt. Számos elismerőlevél.

Vezérképvisező:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Azonnal bérbeadó!!

1470 holdas szép fekvésű
birtok Abauj megyében, prima szántó-
föld és kaszáló, mely takarmányterme-
lésre kitűnően alkalmas, jókarban lévő
épületek, a bérlő részére jó lakó-
ház, teljes gazdasági felsze-
relés, igás- és haszonállatok-
kal (körülbelül 900 darab juh) vagy
anélkül azonnal bérbeadó.
Közvetítők kizárva. — Czim a kiadóhiva-
talan „858” alatt.

858

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4.

Nagy köpnyezeti:

BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

hustelék, baromfi, vadfélék, tejtermékek,
fojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és
MINDENMŰ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-
értékesítő osztály. — Égetett szezesitalok
értékesítése.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET
vezérképvisezői.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű
értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál gőzekékre különösen alkalmasak,
mert nappali fényt adnak.

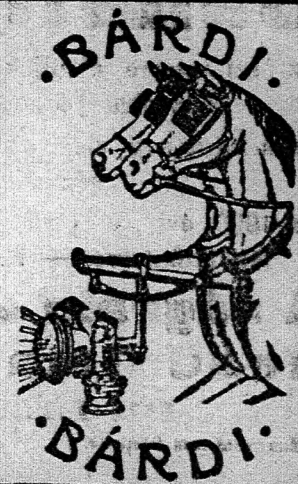
Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-,
asztali-, udvari-, kerti-, istálló- acetylen-lámpák.

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9.
Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16-28.

Sürgőnyezim: Pneumatic.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

BÁRDI

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.

Telefon 311. 424

Elsőrendű

Bonyhádi faj vöröstarka

Ökör- és üszőborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombovár Tolna megye.

Elsőrendű fajjellegű

vöröstarka ökör és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk

Spitzer és Weller Kis-Czell

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyész-bikák

nyos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és esütörtöki napokon. Istállóik Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgőnczim: Flaschner Sándor 4743 tehénkereskedő Bpest, Ferencz-körút 40.

Eladók bérlet felosztása miatt az egész fésűs birka-állomány, tarka marhák, tarka bornyas tehenek, különböző gazdasági felszerelések, egyes kettes ekék stb. a nagymajori gazdaságban (vasut Nagymajor, posta Ohat-Pusztaköcs).

Vegyések

Nagyobb birtok kibérlésére társulat keres 70.000 koronával rendelkező szakértő gazda. Megkeresések: „Jövedelmező 4626” cím alatt a kiadóhivatálba kérelnék.

Eladás

Lenszalma. Mintegy 1500 q préselt és 800 q préseletlen lenszalma eladó Schwarz Lajos gazdaságában, Oroszlámos. 4035

Automobilok Richard Bragere, 4 hűtéses, 12-16 lóerejű 3700 koronáért. Dijon-féle 6-9 lóerejű, 2 hűtéses, 950 koronáért, motor kerékpár 2 és fél lóerejű 260 koronáért mind k fogástalan állapotban. Tauber Ármia és Társai, Budapest, Baross-tér 18. Beraktározási vállalat. 4627

Eladó birtok. Szabadka határában, a város-tól félórnyira eső Somssich-féle tanya jókában lévő ur-lakkal és elegendő gazdasági épületekkel együtt szabadkézből eladó A birtok mintegy 400 lán-czot tesz ki és a zímányi fővona-lat értelmű egyik sarkán „Somssich-tanya” elnevezéssel vasúti állomásvan Venni szándékozik fordul-jának Imrik Jánoshoz Keszthely, Zala m. 4629

Acetylgáz. Két drb „Excellens” stabil acetylgáz-„elárasztó” és egy db 25 lángra, a másik 35 lángra, az acetylgázipari vizsgáto bizottság által engedélyezett egész új még használatban sem volt, mint beraktározásból visszamaradt, igen olcsó eladó. Tauber Ármia és Társai, beraktározási vállalat Budapest, Baross-tér 18 4643

Burgonyát mindenféle és mennyiségben vesz és elad Sándor A. Mudrok, Mitrovicza (Serém megye). 4523

Kastély (Bihar megyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Cím megnevezés: Mo-se Rudolfnál, Budapest. Ná-dor-utca 11. 789

Szöszös-bükköny igen szép minőségű eladó Dobrin Richard nagyfokú bérzgasdagságában u. p. Somogy-Szent-Miklós, állomás Nagykanizsa. 4576

100 hold luczerna eránka-mentes mag termése eladó és megtekinthető Dely Imre bérzgasdagságában Peres, u. p. Furla, vasúti állomás Berettyó-Ujfalu, hol kocsit mindig kapható. 4565

Eredeti mag után termelt pet-kusi rozs vetőmag eladó az alsófokosi gazdaságban, posta Felsőkahót, ára Csele állomáson méter mázsánként 20 korona. 4607

Eladó 259 kat. holdas, ta-gos-tott birtok lak-és gazd. épületekkel ko-lozs megyei Oláhokölösön Schuster Gyula által igazgató Nagyszében, gazd. egyet. 4610

Eladó szőlőbirtok. A főváros közelében 64 magyar hold területű, melyből 5-45 hold be-ültetett elsőrendű homoktalaj-szóló, 2 hold nemes gyümölcsös-sel, lakóházzal és az idej ter-messsel (körülbelül 1500 hekto-liter). Minden elfogadható áron csakaddi vizsály miatt azonnal eladó. Irásbeli ajánlatokat „Ko-moly szőlővető” jellege alatt a Győri és Nagy hirdetési iroda, Budapest, IV., Magyar-utca 8. továbbit. Ügynökök kizárva. 4601

Széna! Torontál megyében, Opava község alatti pusztámon van cirka 100 wa-gon kitűnő minőségű szénám el-adó. Reflektánsok forduljanak bővebbert hozzám Titelre, Bács-Bodrog m. 4587

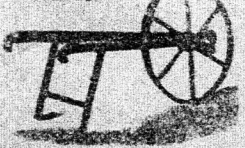
Fagylaltok, krémek, parfi-tek és kocsnyák elkészítése legjobb receptek után. Irta Kürthy Emilné. 70 fillér előleges beku-ldése ellenében bérmentve szál-lítja a „Patria” r.-t, gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmók (Bácska). 6808

Világhírű szabadalom 18 élemben.

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Kékkő

vetéshez, elsőrendű

250 kilós hordónál 63 kor. kimérve ----- 64 kor.

Deutsch Albert és Fia Debreczen. 802

Bőventermő

őszi árpát

17 koronáért mm-ként állomáshoz szállítva vevő zsákjában szállít

Schwarz Károly és Albert Gyulaj, Szabolcs m. 4577

LEGYEK

konyhából, kamrából, mé-szársekből, istállóból, vá-góhidról biztosan elűzet-nek, ha a falakat

LEGY-BONODORRAL

meszeljük. Legjobb már kora tavaszszal. — Egy kiló olegedő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos aliamerőlevél. 287

Tiszavidéki, aczélos, piros, 83-84 kg. hektoliter súlyú

vetőmag- búza

kapható, míg a készlet tart, vevő zsákjában a kisvárdai állomásra szállítva méter-mázsánként 24 kor. árban. E buza az idén katasztrá-lis holdankint 12 mmázsát termett. Megrendelések:

Reizman Herman gazdaságának központi iro-dája címre intézendők, Kisvárdára. 4619

Szénát Szalmát

muhart, zabesbükkönynt bár-mily mennyiségben

veszek és eladok.

780

Felprézéshez modern gőz-és lóprésemel bocsátom eladó rendelkezésére. **SCHREIER BÉLA** takarmánynagykereskedő Budapest, VII., Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Talajismeret. Irta Cserhádi Sándor. 420 K. előleges beku-ldése ellenében bér-mentve szállítja a „Patria” r.-t, gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz

nyers lenkórót szál-nyeréshez, va-lamint kaszált és géppel csépe-lt lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Száritott : répaszeletet

junius — Julius — augusztuel szállításra a'ánl 730

DUKES és HERZOG Galgócz — Budapest, V., VÁCZI-KÖRUT 74.

Szénát és szalmát

vesz és elad bár-mily mennyiségben **Ausch Frigyes** Budapest, Gabonátörsde. 575

Vétel

Szénát, szalmát

vásárol uradalmak-tól (közvetítés nincs kizárva) bár-mely mennyiségben. Számos és legújabb rendszerű prés-sel rendelkezik. 783

Kozlik Károly özvegye széna- és szalmakivitelő cég **Moson.** Alapított 1883

Őszi borsóra

mintázott árajánlatot kér

Drassói uradalom, KONCZA. 843

Bérlet

Korosok vasúthoz nem távol 5000-8000 holdas, leg-inkább legelő és kaszálóból álló birtok. Cím a kiadóban. 4584

2000 holdas bérletet keresek lehetőleg Du-nántul tavaszi átvételre. Ajánla-tokat kér Léval Ernő, Szőlőspa. u. p. Tab. 4586

A mikosdi uradalom mezőgazdasági szeszgyára eladja üzemvátozás miatt a két év előtt beszer-zett s tökéletesen jó állapotban lévő **2 méter hosszú burgonyamosót** a hozzátartozó elevátorral; bővebb felvilágosítást nyújt „Ura-dalmi intézőség, Mikosdpuszta per Zalabér”. 794

SÜRGÖNY-CZÍM: WALSER CSÁNGÓUTCA BUDAPEST

TELEFON: BUDAPEST 95-50

WALSER FERENCZ
CÉGTELJADÓNSOK: WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, Győző Gyula

TÜZOLTÁSI SZERKEK-ÉS SZIVATTYÚK-GYÁRA, HARANG-ÉS FÉMÖNTÖDE
BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6 B.

VILLAMOS MEGÁLLÓ: VÁCZIÚT, A RÉGI VÁM KÖZELÉBEN.

Ásványi és csontliszt-szuperfoszfátot továbbá száritott cukorrépa-szeletet legolcsóbban szállít:

STEINER és WALLEZ Wien, I., Graben 16. 683

Prima bánáti magrepcze

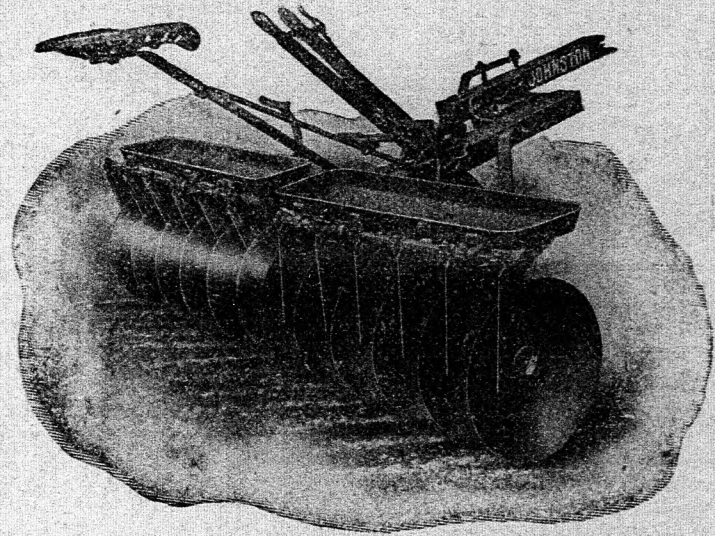
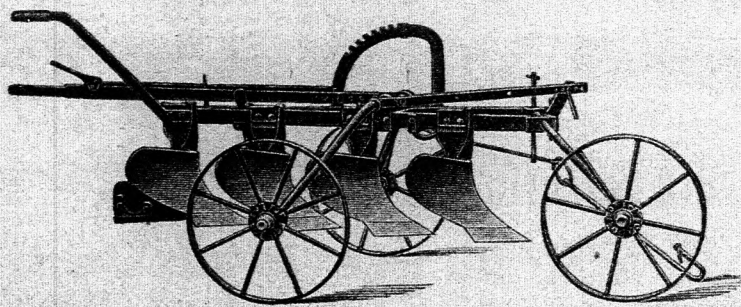
36 korona mmázsánként kapható

Deutsch Jakabnál,
NAGYBECSKEREKEN 848

A tarlóhántás legcélszerűbb eszközei: Bächer könnyű négybarázdás hántóekéje
Bächer könnyű hárombarázdás hántóekéje
Johnston tarlóhántó tárcsás boronája.

Legjobb acélműanyag, csekély önsúly, kevés vonóerő, ideális munkateljesítmény. :::

::: **TESSÉK AJÁNLATOT KÉRNI!**
OLCSÓ ÁRAK!

BÄCHER RUDOLF

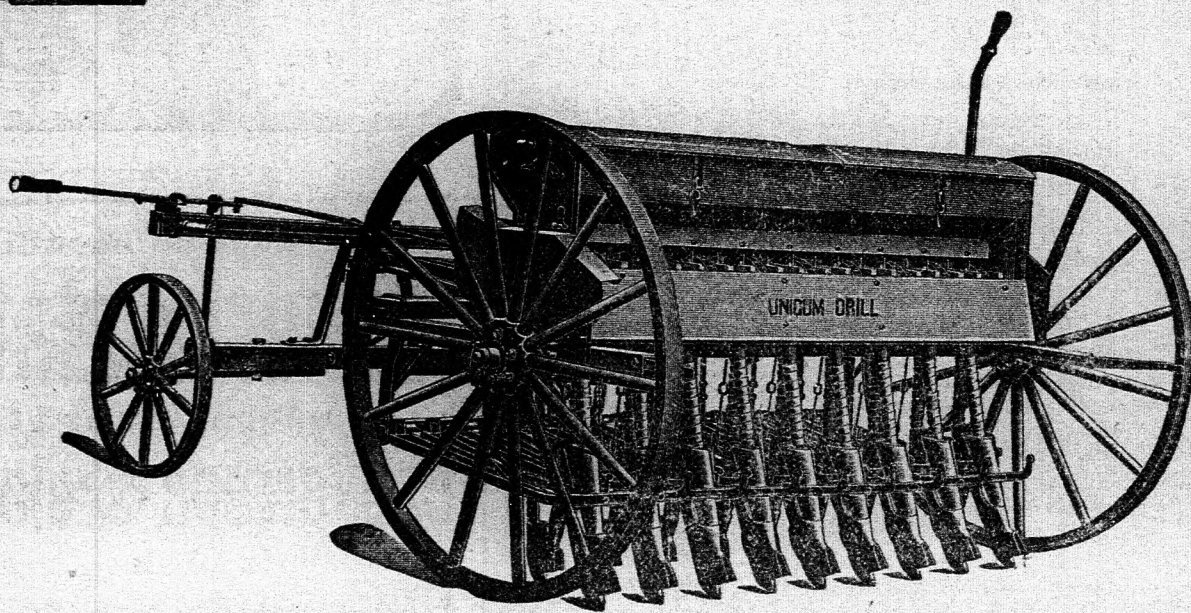
SPECIÁLIS EKE ÉS TALAJMŰVELŐ

:: :: :: **ESZKÖZÖK GYÁRA.** :: :: ::

::: VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR :::

SZÜCS ZSIGMOND

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZÁM.

Az eredeti MELICHAR gyártmányu, páros sorszámú ::

**„UNIKUM
DRILL“**

a jelenkor legtekélyesebb sorvetőgépe. ::

Utolérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljes egyforma, ideálisan töké-

letes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás, feltűnően csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. **Több mint 32.000 darab használatban.** Számtalan elsőrendű kitüntetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálítások: **mütrágyaszórógépek és mütrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek. Különleges répvetőgépek és amerikai rendszerű kukoriczafészkekberakók** (a Hermann-féle művelésmóddhoz). Chiliszőrők a ezukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ

SORVETŐ-ÉS MÜTRÁGYASZÓRÓ-

:: :: :: **GÉPEK GYÁRA.** :: :: ::

::: VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR :::

SZÜCS ZSIGMOND

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Eladó tenyészkánok.

Schwarz Ferencz pusztá-fancsikai gazdaságában, u. p. Ugra, Bihar megye, 1 1/2 éves, vészen átment

tenyészkánok

eladók. Ugyanottan **KOSOK** is kaphatók.

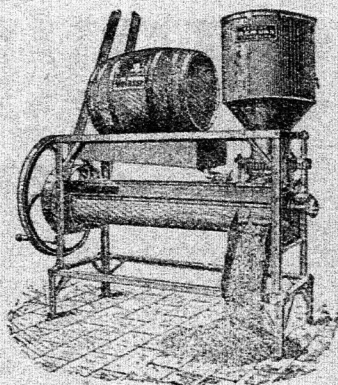
837

Ménésbeli lovak eladása.

Bálványosi **Satzger Pál** ur bálványosi gazdaságában a ménés felbonyása folytán **12 db félvér angol tenyészkána**, részben csikóval, valamennyi Veliki angol felvér-mén által befödözve, **folyó évi augusztus hó 30-ikán délelőtt 9 órakor** nyilvános árlejtés útján a legtöbbet ígérőknek eladatni fognak.

Az árlejtés az uradalom **Csege** majorjában történik, mely Balaton-Földvár déli vasut állomástól egy óra járásnyira van, hová kívánatra kocsik küldetnek. Bővebb felvilágosítást ad az **intézőség, Bálványon** (Somogy m.)

855

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő!

Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultura melasz erőtakarmányt készítő gépeinket

kézi- vagy hajtóerőre berendezve!

3-4 waggon áru előállításánál a gép ára megtérül.

AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT

ELLÁTÓ R.-TÁRSASÁG iroda és mintatelepe

Budapesten, V., Zoltán-utca 12.

Melasz, szárított répaszelet, korpafélék, „Agrikultura” org

trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.

Sürgönyozim: **OXYGEN.** Telefon: 99-43

Harminezhat darab erős, betanított

igás-ökör

eladó **GRÓF TELEKI ARVÉD**
drassói uradalmában, posta, **ut**
KONCZA.

815

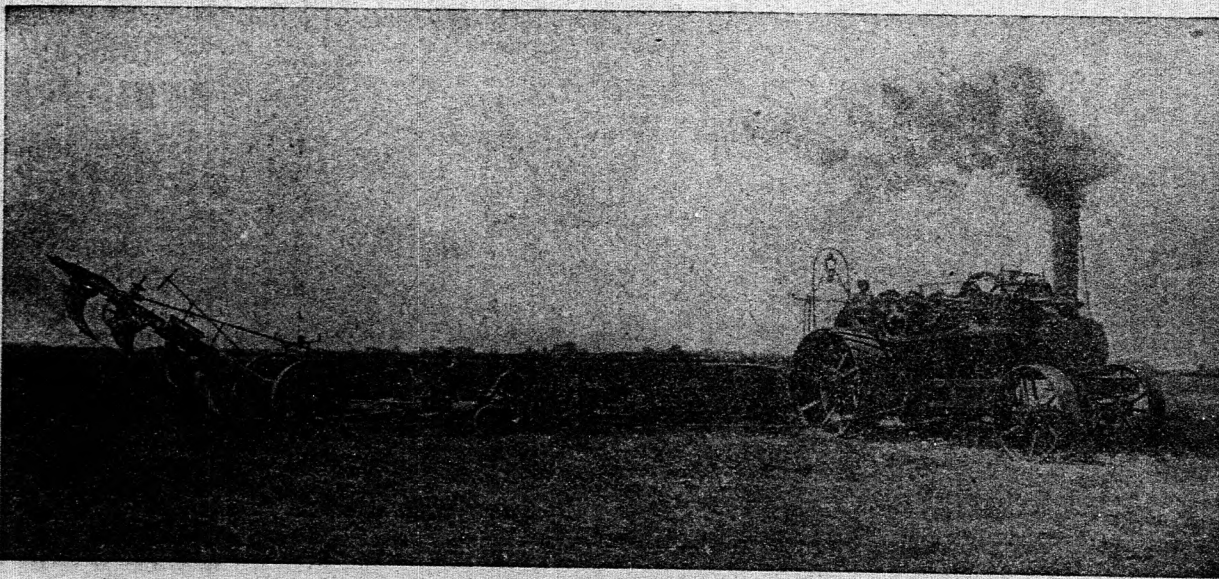
Őszi vetésre ajánljuk, ameddig a készlet tart, a rendkívül elterjedt

Diószegi óriási buzánkat

mely számos gazda egybehangzó értesítése és a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia növénytermelési kísérleti állomásnak több buzafajtával végzett vetési kísérlete szerint ugy szem-, mint szalmahozamra nézve első helyen áll.

Diószegi Czukorgyár, Diószeg (Pozsony megye).

806

Magyar gyártmányu

kétegérendszerü

Gőzekéket

a legkötelesebb kivitelben készít:

GANZ és TÁRSA

Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Társulat

BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.

Részletes leirással és ajánlattal szivesen szolgálunk.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a **tengeriszárat** legkötelesebben tépi szét és így a **zsombolyázáshoz** előkészíti takarmányozási célokra.

!!! Szaktekintélyü gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!

1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

„NICHOLSON” gépgyár részvénytársaság Budapest, Váci-ut 17.

Ismerdetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.